

Ardealului Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

A Banca Naționala visszavonta a pénzüzetek részvényeseinek és betéteseinek nemzetiségét vizsgáló rendeletét

Megszűnt a pénzpiac nyugtalansága. — Végre hajtathatón volt a felhívás

Bratianu Vintila pénzügyminiszter kormányának legváltóságosabb pillanataiban gazdasági programot ad: lejtabilizáció, külföldi kölcsön, az ipar és kereskedelem szanálása, különböző állami támogatás a gazdasági tényezők részére. A kormány gazdasági programja azonban gyakorlati megvalósításában egészen más színezetet mutat, mint a jelszavak fogalma. Ezt tapasztalhatjuk az egymást követő intézkedésekből és rendeletek intencióiból, amelyek nemhogy segítségére voltak, de legtöbb esetben kárt okoznak az ország ipari és pénzügyi életének. A készülő banktörvény logikátlanul helytelen intézkedéseinek izgalmai után az erdélyi pénzpiacot újabb esemény holgyatta meg: a Banca Naționala körlevele, amelyet a csatolt területek kisebbségi pénzüzeteihez küldött azzal a meghagyással, hogy a vezérigazgató jutalékától a kisbetétes vallásfelekezeti hovatartozásáig mindent a legapróbb részletességgel tudassanak a Jegybankkal.

Nem akarunk, mert nem szokásunk a tárgyilagosság utjáról letérni, de a bankethika és a pénzügyi élet pszichozisának mond ellent a Banca Naționala felszólítása, amelynek teljesítése a lehetetlenséggel határos.

A pénzüzetekhez küldött körlevél a legbizonytalanabb kommentárookra ad alkalmat, miután a Banca Naționala még csak kísérőlevelet sem mellékel a felszólításhoz, amelyben megmagyarázná, hogy miért kívánja a csatolt területek kisebbségi pénzüzeteinek legapróbb fejlődéstörténeti adataira és jelenlegi helyzetére.

A pénzüzeteknek le kell írniok megalakulásuk historikumát, jogiügyi helyzetét, közülniök kell az alapítók nevét, a fejlődés menetét, valamint az összes változásokat, amelyek az alapítás óta előfordultak. Fel kell tüntetni a részvénytöke, tartalékok, valamint az amortizációk fejlődését a pénzüzet alakulásától a mai napig, a tevékenységet, amely új vállalatok alapításában vagy ezek alimentálásában, érdekeltségek, affiliációk, kereskedelmi és ipari vállalatok létesítésé-

ben nyilvánult meg. Részletes és pontos információkat kér a Banca Naționala úgy az igazgatóság, mint a felügyelőbizottság, igazgatók, cégvezetők, tisztviselők számáról, internorgánizáció és működés közelebbi adataival, a fiókok és kirendeltségek és az ott foglalkoztatott tisztviselők számáról. Fel kell tüntetni, hogy az intézet milyen összeggel támogatott jötekonysági, kulturális, nemzeti és közérdekű intézményeket.

Kívánsi a Banca Naționala, hogy 1927 december 31-én a teljesen befizetett alaptöke felosztva névre szabó vagy bemutatóra szóló részvényekben mennyit tett ki? Be kell mutatni a nagyobb részvényes csoportokat, különösen kereskedelmi, ipari, kulturális vállalatok vagy intézetek névsorát és meghatározását, amelyek a pénzüzet tőkéjében résztvesznek. Fel kell tüntetni miképpen történt az alaptöke lefedezése, természetben eszközölt hozzájárulás,

csatolni kell a részvényesek névsorát állampolgársági és nemzetiségi elosztás szerint. Közölni kell, hogy a részvényesek közül hány a román, magyar, német, orosz és zsidó.

Ki kell mutatni a tartalékalapot, speciális tartalékokat, megnevezni külön idegen valutákból esetleg származó árfolyamkülönbözet tartalékát, a kétes követelések tartalékát és a titkos tartalékokat. A latens tartalékok kimutatásánál részletesen feltüntetendők: plus az aktívákban szereplő tételekből természetben kapott értékek, ingatlanok és ingók, amortizációk; telepek és házak, anyagok, engedmények, különféle értékek, valamint az amortizációk eszközlelési módzatai.

Az idegen töke rubrikájában a betéteket kell kimutatni a felmondási időszak megjelölésével, valamint a betétek megoszlását a térített kamatláb szerint, tőkekamatadóval bezárólag vagy kizárólag.

Ezek a főbb pontok, amelyekre nézve információkat kér a Banca Naționala a pénzüzetektől. Azt is kéri a Nemzeti Bank, hogy

a pénzüzetek nyujtsák be a folyószámlatulajdonosok pontos névsorát, közölnék az általuk igénybevett összeget és nemzeti hovatartozásukat.

Kívánsi a Banca Naționala, hogy kik azok, akik árulihelt vetek igénybe a pénzüzettől. Be kell jelenteni a hitelezők és adósok névsorát a foglalkozás és a nemzetiség feltüntetésével.

Közölni kell a deviza- és valuta-hitelezők névsorát lejárat szerint úgy idegen valutában, mint lejében.

Továbbá a deviza- és valutaadósságokat és a pénzüzetek devizaosztályának státusáról pontos kimutatást követel. Ki kell mutatni a fizetési megbízásokat és a forgalomban lévő csekkeket részletezve, elvállalásokat visszleszámított értékeknél, kötvények és járadékok kibocsátását a háboru előtti jelzáloghitelek realizálása céljából és feltüntetendő a kibocsátó osztály helyzete.

A körlevél úrlapjain fel kell tüntetni, hogy a pénzüzet milyen iparvállalatoknál érdekelt, milyen kereskedelmi és ipari társaságoknál rendelkezik részvénytulajdommal? A leszámított és visszleszámított kereskedelmi váltók összege és milyensége részletesen elosztva, foglalkozási ágazatok, valamint nemzetiségek szerint. Adósok számlája és különféle adósok pontos kimutatása belföldön, külföldön, továbbá foglalkozás és nemzeti-

Lapzartakor arról értesit bukaresti tudósítónk, hogy a Banca Naționala igazgatósága — meggyőződve a rendelet végrehajthatatlanságáról — azt visszavonta és nem kívánja a bankoktól a kérdőív kitöltését. A Banca Naționala visszavonó intézkedése megnyugtatta az erdélyi és bánági pénzpiacot.

ség szerinti elosztása. Adósok devizában és valutában.

A Banca Naționala részéről kért aprólékos adatoknak az összeállításához munka, a kitűzött időpontig, vagyis február 15-ig pedig valóságos lehetetlenség.

A körrendelet az erdélyi piacon hatalmas konsternációt és visszatetszést keltett, miután a pénzüzetek semmi biztosat nem tudnak a Banca Naționala intencióiról. Egyesek tudni vélik, hogy a pénzüzetek bonítását akarja megismerni, hogy annak alapján ossza szét majd a csatolt területek kisebbségi pénzüzetei közt a beígért 200 millió lejes visszleszámítási hitelt.

Munkatársunk felkereste Jonescu igazgatót, a Banca Naționala kolozsvári fiókjának vezetőjét, aki kijelentette, hogy

a körövény kizárólag adminisztratív jellegű, a Banca Naționala belső ügye, amelyről nem nyilatkozhatik.

Ezzel szemben az egyik kolozsvári pénzüzet vezetője kijelentette, hogy

ez a körövény mélyen sérti a pénzüzetek üzleti diszkrecióját és semmiféle körülmények között nem tudnak eleget tenni a felhívásnak.

Az érdekelt pénzüzetek mozgalmat indítottak, hogy a Banca Naționala a statisztika összeállítását más módon eszközölje.

Fabrica de becuri electrice „Dacia” din Arad oferită spre vânzare fabricelor Egyesült Izzó din Budapesta

După mu'te încercări zădarnice de a repune în activitate fabrica de becuri „Dacia” din Arad, directorul Traybel a intrat în tratative cu „Egyesült Izzó” din Budapesta care a simțit mai mult concurența „Daciei” dat fiindcă becurile „Tungsram” fabricate de „Egyesült Izzó” au fost scoase de pe piața română tocmai de către produsele fabricelor „Dacia”. Tratativele

promit a duce la rezultat, rămâne numai de văzut, dacă „Egyesült Izzó” se va mulțumi să înceteze fabricația la „Dacia”, sau va căuta să o reactiveze.

Să sperăm că „Egyesült Izzó” va înțelege, că a doua modalitate ar putea să-i aducă mai multe beneficii, decât o acțiune de desființare.

Hatvanmillió lej passzívával fizetésektelen lett egy faipari vállalat

A vállalat budapesti központjának megrendülése magával rántotta a romániai testvérüzemet — Megindultak a hitelezőkkel az egyezkedési tárgyalások

Az általános gazdasági válság, az exportlehetőségek lecsökkenése a romániai iparágak közül legsúlyosabban érintette a faipart. A faipar dekonjunkturája azonban nem elszigetelt romániai jelenség, mert Magyarországon, Csehszlovákiában és Lengyelországban is több faipari vállalat küzd már hónapok óta súlyos nehézségekkel.

A faipar üzleti lehetőségeinek leromlása alapjaiban rendítette meg egyik nagy magyarországi faipari részvénytársaságot, amelynek Romániában számos érdekeltsége van, Kolozsváron pedig testvérvállalatot tartott fenn. A faipari részvénytársaság hosszasan szanalási kísérlet után végül is kénytelen volt bejelenteni fizetésektelenségét és hitelezőivel megindítani az egyezkedési tárgyalásokat. Értesülésünk szerint a cég pontos státusát még nem állították össze, a beavatottak azonban tudni vélik, hogy a fedezetlen passzívák összege meghaladja a 60 millió lejt. A hitelezők között szerepel egyik nagy koolzsvári pénzintézet is, amely állítólag 14 és félmillió lej kölcsönrel alimentálta a vállalatot.

A fizetésektelenség hírére a bankhitelezők tömegesen megóvatoltatták a cég részéről kibocsátott váltókat, a magánhitelezők pedig veszélyességi bizonylatot szerezve be, óvással éltek még azokkal a váltókkal is, amelyeknek lejáratí napja csak hetek vagy hónapok múlva következett volna be.

A faipari vállalat, amely a szakmában kontinentális üzlethálózzal dolgozott és jelentős exporttevékenységet folytatott, reméli, hogy a folyamatban lévő egyezkedési tárgyalásai sikeresek lesznek, hitelezőit sikerül jobb belátásra bírnia és így elkerülheti a csődöt.

Géposztályt létesít a gyulafehérvári Transsylvania Bank Részvénytársaság

Traktorokat, cséplőgépeket, magtári és takarmány-előkészítőgépeket szerez be a pénzintézet a mezőgazdák részére

A világ mezőgazdaságát a technika rohamos fejlődésével olyan előnyök érték, amelyek egész új irányba terelték a gazdasági életnek ezt az igen fontos ágát. Elsősorban Amerikában, de Európa államaiban is lassan kiszorultak a kézi eszközök és az emberi hajtóenergián alapuló munkamódszereket és munkagépeket a sokkal nagyobb teljesítőképességgel bíró gépek váltották fel.

Románia mezőgazdasága azonban még mindig nem tud lépést tartani a külföldi államok mezőgazdaságának géprendszerre való átültetési tempójával,

mivel a világháború után megnyilvánuló nyomasztó pénzkrisis és leromlott gazdasági viszonyok súlyosan

meghandicappelték a kisgazdák investíciós képességét.

A modern mezőgazdasági gépek használata helyett kénytelen voltak Románia kisgazdái továbbra is a régi kisteljesítményű kéziszközök mellett maradni, mivel nem volt módjukban, hogy nagy összegeket igénylő modern mezőgazdasági gépeket vásároljanak.

Ilyen körülmények között igen üdvös iniciativa történt a gyulafehérvári Transsylvania Bank Rt. részéről, amely tervehette, hogy minden eszközzel segítségére lesz a mezőgazdasági többtermelés előmozdításának és olyan módozatokat igyekszik keresni, amelyek az erdélyi kisgazdák súlyos helyzetén változtathatnak. A nemes cél megvalósítását a nagy összekötetésekkel rendelkező pénzintézet úgy

látta megvalósíthatónak, hogy az intézet keretén belül mezőgazdasági géposztályt létesítene, amelynek hivatása a kisgazdákat a nagyenyedi „Hangya” központ és annak szervezetei révén, valamint a Hitelszövetkezet útján minél szélesebb területen ellátni az eddig legjobban bevált mezőgazdasági eszközökkel és modern gépekkel.

A nagy áldozatokra vállalkozó pénzintézet a cél megvalósítása érdekében Kolumbán Kálmán és Kratochwil Arthur okleveles gazdákat bízta meg a pénzintézet kebelében működő géposztály megszervezésével. A géposztály élén álló szaktekintélyeknek elismert vezetők elsősorban biztosították, hogy a pénzintézet olesó és hosszabb lejáratú törlesztéssel bocsátja a kisgazda rendelkezésére az igényelt mezőgazdasági eszközöket.

A mezőgazdasági többtermelés előmozdítását célzó szervezkedés a Transsylvania Bank géposztályánál kezdett vette. Kolumbán Kálmán és Kratochwil Arthur igazgatók lelkiismeretes és körültekintő munkáját mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy a kisgazdák támogatása érdekében indított akciójukon alapos tájékozódást szereztek maguknak különböző vidékek mezőgazdasági helyzetéről és körle-

velek útján kis táblázatot állítottak össze arról, hogy különböző vidékek lakossága milyen mezőgazdasági gépeket, eszközöket — típusok és szám szerinti méretek szerint — tart célirányosnak a mezőgazdasági munkálathoz bevezetni. Az alapos tájékozódás, valamint helyzetismeret után a Transsylvania Bank géposztálya könnyű szerrel fogja lebonyolítani a munkát a mezőgazdasági többtermelés előmozdítása érdekében.

A létesítendő géposztály nemcsak kisebb mezőgazdasági eszközök eladásával szándékozik foglalkozni, de traktorok, cséplőgépek, magtári- és takarmány-előkészítő gépek, valamint vető- és aratógépek beszerzését is elő akarja mozdítani,

még pedig olyan módon, hogy egyes vidékek kisgazdái egymással társulva, vagy pedig meglévő gazdakörök és szövetkezeteik közreműködésével szereztek be a nagyfontosságú mezőgazdasági gépet.

A Transsylvania Bank a géposztály megalakításával hasznos szolgálatokat tehet a mezőgazdasági termelésnek, tekintve, hogy a kritikus pénzügyi viszonyok miatt a mezőgazdák más módon nem is tudnák modern eszközökkel megreformálni a mezőgazdasági munkálatokat.

Harminc százalékkal tenné olcsóbbá a közlekedést a villamosítás

Romániában minden előfeltétel dacára nem történik semmi az elektrifikálásra — Kísérletként elektrifikálni kell a Petrozsény—Piski vonalat

Az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság arad-bánsági szerkesztőségétől

A villamosvasutak rentabilitása és az országos közlekedésben elfoglalt igen jelentős szerepe már tisztázott, ami abban is megnyilvánul, hogy a nyugati fejlett közlekedési viszonyokkal rendelkező államok ma már nemcsak tervezik az államvasutak villamosítását, hanem meg is kezdték annak gyakorlati keresztülvitelét. Legutóbb a Linz—Wien vasutvonal villamosításáról esett sok szó, amelynek megvalósítása minden gáncsvetés ellenére is biztosítottak látszik.

Az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság legutóbbi számában feltűnést keltő vezéreikben mutatott reá, hogy

a romániai gazdasági válság lényege tulajdonképpen a lej külföldi és belföldi értékelése között fennálló különbséget keresendő.

Ezt viszont a lej belforgalomban való igen mély árdepressziója okozta, amit nem tud equalizálni a magasabb külföldi értékelése sem. Nem pedig azért, mert a most kialakuló romániai ipar nem tud olyan olesón termelni, mint a külföldi ipar. Ebben nem utolsó szerepet játszik az a körülmény, hogy

a romániai ipartelepek nagyobb-részt gőzerőre berendezett üzemek, amelyeknek kellő mennyiségben az olesó elektromos hajtóenergia nem áll rendelkezésére. Ezért fontos az elektrifikálás. Romániában

a nemzeti termelés közel 20—25 százalékban lehetne olcsóbb, ha elektromos energia fejlesztésére felhasználnák az ország vizierőit és olesó, ma felhasználatlanul heverő gyenge minőségű szénkészleteit.

Különösen nagy jelentőséggel bírnak ezen a téren a petrosényi, lupényi és vulkáni kőszénbányák, ahol 15—20 ezer vagon gyenge minőségű, jelenleg értékesíthetetlen kőszén áll rendelkezésre és ahol naponta 100 vagonnál több ilyen szenet aknáznak.

Az államra várna a feladat, hogy egyesítve a Petrosani S. A. és Lupeni S. A. kőszénbánya társaságokban mutatkozó készséget,

kiépítse a zsilvölgyi hatalmas elektromos centralét

és ennek segítségével keresztülvigye a Petrozsény—Piski vasutvonal elektrifikálását.

Általában 30 százalékkal lesz olcsóbb a közlekedés az elektrifikálással

és ha csak azt vesszük tekintetbe, hogy néhány igen fontos exporttermelési águnk régi sérelmét lehetne orvosolni, elég meggondolás tárgyává kell tenni a kérdést, ha ugyan a kormányban rejlik valami iniciáló erő.

Az aradi Victoria Bank megvásárolta Soltz Alajos fatermelő vállalatát

Az aradi Victoria Takaré- és Hitelintézet Rt. bejelentette a cég-bírósnál, hogy a Soltz Alajos tulajdonát képező bokszeg-örvényesi fatermelő vállalatot megvásárolta és részvénytársasággá alakította át.

A pénzintézet kérte a cég-bíró-ságot, hogy a vállalatot az egyéni cégek sorából törölje és a társaságok nyilvánlartásába vegesse át. A fatermelő vállalat eddigi tulajdonosa Soltz Alajos továbbra is vezetője marad az üzemnek.

Banca „TRANSSYLVANA” Bank

Societate pe Acții Bank Részvénytárs Aktiengesellschaft
Centrala: Alba-lulia—Gyulafehérvár.
Központ:

Alapított: 1872-ben.

Alaptőke: 10 millió lej

Sucursale—Fiókiintézetek:

Ditrău—Ditrő. Gheorgheni—Gyergyószentmiklós. Mircurea—Ciuc—Csikszereda. Târgul-Săcuiesc—Kézdivásárhely. Turda—Torda.

Expozituri—Kirendeltségek:

Sânmarin—Ciuc — Csikszentmárton. Ozun—Uzon
Elfogad: betéteket.
Leszámitol: váltókat.

Átutalásokat és meghitelezéseket az ország bármely piacára gyorsan teljesít!

Vezérképviselőjét bírja a „Gazdák” Általános Biztosító Részvénytárs.-nak

Telegram: Transsylvaniaibank.

Apel pentru semnare de acțiuni!

În hotarul comunei Turia, din județul Treiscaune este situată ruina cetății Baivanyos.

Această cetate ruinată deschide și azi munca oțelii, puterea trecutului de 1000 ani a poporului săcuiesc, lucrurile ce se potrivesc în povești cu zâne ale familiei Apor, înaintea oamenilor căutători de îmbunătățire în această vale bogată în ape minerale, ce se întinde la poalele cetății.

La poalele pădurilor ce înconjoară ruinele cetății pe întindere de vr'o 11 jugăre fânațe parțelată, s'a înființat o stație de recreație și băi. Dintre apele minerale aflătoare în această vale Banca Transsylvania s. a. a validat izvoarele „Margit”, „Anna”, „Transsylvania”, „Sylamer” și „Imola”. Apele conțin acid carbonic, fer și pucioasă, cari atât pentru băut, cât și pentru băi sunt minunate de vindecătoare. Apele de băut s'au dovedit în mod practic cu putere de vindecare în contra bolilor de catar, reumă, răceli, artrită, nervositate de stomac, lipsă și insuficiență de acid gastric. Pe terenul acestei stațiuni s'au construit cinci vile, o baie rece de acid carbonic. Sunt în construcție: opt vile, o baie caldă de acid carbonic și sărată și un hotel.

1. Pentru exploatarea tuturor apelor vindecătoare, spre exploatarea exclusivă a băilor existente și ce se vor mai înființa în stație și a industriilor și drepturilor exercitabile în sensul dispozițiilor legale și spre vânzarea locurilor de vile parțelate, se va constitui o societate pe acțiuni.

2. Durata societății pe acțiuni este necelerninală.

3. Capitalul fundamental al societății este: 2,500.000 lei, care se împart în 5000 buc. acțiuni nominale de câte 500 lei valoarea nominală.

Semnatarii de acțiuni sunt obligați odată cu semnarea acestui apel pt. semnarea de acțiuni a plăti respectiv transmite numerar 30% din valoarea fiecărei acțiuni, adică 150 zis Unasută cincizeci lei și pen'ru cheltuieli de fondare câte 100 lei, adică Unasută lei de acțiune la Banca Transsylvania s. a. sucursala Târgul-Săcuiesc, în favoarea stației de recreație și balneară Cetatea Balvanyos s. a. Turia.

Drept prețul cumpărării în restanță al acțiunii semnate, semnatarii de acțiuni sunt datori a plăti:

La 15 Martie 1928 lei 100 — adică unasută lei.

La 15 Iunie 1928 lei 125 — adică Unasută douăzeci și cinci lei.

La 30 Iulie 1928 lei 125 — adică Unasută douăzeci și cinci lei.

Având în vedere, că 35 proprietari de locuri pentru vilă au propus înființarea stației de recreație și balneară luată în plan ce s'a dorit a se înființa prin locurile de

vilă cumpărate și prin edificările executate, întru cât proprietarii de vile ar semna acțiuni în societate pe acțiuni ce se va fonda în acel caz până la valoarea a 20 buc. acțiuni maximum acești acționari sunt scutiți de plata cheltuielilor de fondare de lei 100 — adică Unasută lei.

Acei semnatarii de acțiuni, cari înainte de complectarea achităre a valorii nominale a acțiunilor semnate de ei le vor da altora, pentru valoarea nominală nep'ăiită de ei, rămân rezponzabili.

4. Termenul de semnarea acțiunilor este 25 Februarie 1928.

După înființarea și autorizarea societății pe acțiuni, sumele încasate din semnările de acțiuni în primul rând se vor întrebuiința pentru achitarea prețului de cumpărarea teritorului stației balneare, costul care trebuie construită, ocuparea băilor și a izvoarelor de apă minerală și pentru cheltuielile de construire a unui hotel. Capitalul societății ce trece peste acesta va servi drept capitalul mobilier al societății.

Acei semnatarii de acțiuni, cari din acțiunile ce se vor emite au semnat cel puțin 20 buc. acțiuni plătesc numai 50% din taxe de ori ce fel, de bae și altele ce se vor stabili de S. A. ce se va constitui.

5. Prima direcțiune a societății pe acțiuni va fi numit de fondatori pe timp de 3 ani.

6. În caz de semnare peste nu mări a acțiunilor, fondatorii își rezervă dreptul, de a putea reduce unele semnări de acțiuni, respective hotărârile planului acesta de fondare, în scopul de a putea fi onorate și pretenditele de semnarea de acțiuni nesatisfăcute.

Adunarea generală de constituire va fi ținută în localul Băncii Transsylvania S. A. sucursala din Târgul-Săcuiesc, în ziua de 10 Martie 1928, orele 4 p. m., la care se va invita semnatarii de acțiuni.

Această coală de semnare se va retrimite Sucursalei din Târgul-Săcuiesc a Băncii Transsylvania până la data de 1 Martie 1928.

Dat în Târgul-Săcuiesc, la 18 Ianuarie 1928.

Fondatorii:

Balázs Ferenc, canonoc, Alba-Iulia, László Endre, dir. gen. Alba-Iulia, Tóth Balázs director, Târgul-Săcuiesc, Dr. Lukács Vilmos avocat, Târgul-Săcuiesc, Szócs Bálint fabr. de spirit, Târgul-Săcuiesc, Kirizs Sándor, Târgul-Săcuiesc, Szép Ödön comerciant, Târgul-Săcuiesc, Magyary Arnold comerc., Târgul-Săcuiesc, Kézsmárky József comerc., Târgul-Săcuiesc.

Bukarestben az utazó urak találkozó helye a **Restaurant BURSA** str. Mihail Voda 1, amelyet AUSLÄNDER VILI vezet.

Izleles román és magyar könyha. Utazók 10 százalék kedvezményben részesülnek.

Fiókot nyit Borosjenőn az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Rt.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Rt. fiókhálózata jelentősen megerősödik azzal a fiókkal, amelyet az intézet Arad megye egyik legjelentősebb nagyközségében, Borosjenőn nyit. A fiók megnyitására az impulzust az a körülmény adta meg, hogy a jelentős magyarsággal lakó községben egye-

dül a fizetéseképtelenné vált Egyesült Banknak volt fiókjja.

Az Arad-Csanádi Takarékpénztár Rt. az Egyesült Bank fiókházat vette bérbé havi 3000 lej bérért és az Egyesült Bank fiókjának berendezését is használja. Az új Csanád-fiók átvette a volt Egyesült Bank két tisztviselőjét is, azonban a fióklőnök a Csanádi kitűnő pénzügyi nevelésű tisztviselőkörből került ki, Öry Benjámint személyében.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara megkezdte információs osztályának megszervezését

Felhívás a kereskedőkhöz és iparosokhoz

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara — információs osztálya átszervezés előtt állva, — a törvény 3. szakaszának 5. és 6. bekezdése alapján felhívja az összes kolozsvári kereskedőket és iparosokat, szíveskedjenek az átszervezés érdekében a kamarának segédkezést nyújtani.

Mindenki előtt ismeretes az információs iroda hasznossága és szükségessége, főleg ma, amikor Románia a külfölddel állandóan szorosabb gazdasági kapcsolatban kerül és

a külföld részéről a romániai cégek megbízhatósága és hitelképessége csak információs uton szereshető be.

A kamara vezetősége megnyugtatót mindenkit, hogy a rendelkezésre bocsátandó adatokat a legnagyobb titoktartással fogja kezelni, azok kizárólag információs célzatuak lesznek és

semmiféle vonatkozásban nincsenek adóztatási vagy más pénzügyi kérdésekkel.

Rendkívül fontos, hogy a közölt adatok a valóságban megfeleljenek. Hamis, vagy valótlan adatok bemonása a külföldi és belföldi ipar- és kereskedelem bizalmatlanságát eredményezné a kolozsvári kereskedőkkel és iparosokkal szemben. A kamara nem rendelkezett sem megfelelő anyagi alappal, sem személyzettel az adatok összegyűjtésére és ezért felkérte a kolozsvári felső kereskedelmi akadémia hallgatóit, hogy az információs kérdőíveket kitélték és szét-hordják.

A hallgatókat a kereskedelmi és iparkamara igazolványával látják el, a kereskedők és az iparosok tehát a legnagyobb bizalommal tárgyalhatnak és közölhetik velük a szükséges információs adatokat. Az adatgyűjtés egyébként február 7-én vette kezdetét.

Tizenhat-tizennyolc százalékos osztalékot fizetnek az 1927 évre az aradi pénzügyintézetek

Az 1927. esztendő a banküzletben nem a legjobb konjunktura-jegyében folyt le. Nemcsak a piacokat megrázó nagy és kisebb fizetéseképtelenségek és bukások voltak hatalással a banküzlet kialakulására, hanem elsősorban az a tény is, hogy a hitelviszonyok teljesen demoralizálódtak, aminek következtében a pénzügyintézetek nem voltak képesek a kasszáikban összegyűlemllett tőkéket 100 százalékban gyűmölcsözletelni.

Ezzel kapcsolatosan előtérbe került az 1927. évre fizetendő osztalék kérdése. Az 1926. esztendőben Aradon a nagybankok közül a legmagasabb osztalékot a Victoria (25 százalék netto), legalacsonyabbat az Arad megyei Takarékpénztár (netto

16 százalék) fizette. Az 1927. évre fizetendő osztalékban ilyen nagyarányú eltérések nem lesznek, amennyiben az aradi pénzügyintézetek számolnak azzal a körülménnyel, hogy a konzolidációs állapotokra való átmenet megköveteli az osztaléknak is a viszonyok alakulásával való összhanghozását.

Teljesen egyedül áll az aradi Polgári Takarékpénztár Rt., amely a tavalyi osztalékot (netto 25 százalékos) fizeti, amelyhez hasonló osztalék talán a Victoria redukált osztaléka lesz. A többi nagy intézetek kivétel nélkül maximálisan 16—18 százalékos osztalékot fizetnek a tavalyi osztalék arányában, azonban az osztalék minden esetben lemenő tendenciát mutat.

„Ardealul Economic”

Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat.
Redacția și Administrația:
Szerkesztőség és kiadóhivatal:

—: Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja.

CLUJ, Strada Minerva 7. Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk.:

TRAIAN GHIRILĂ

Abonamente — Előfizetési árak:

in țară un an 1000, jumătate an 600 lei
belföldön egész évre 1000, félévre 600 lei
pt. străinătate: 1500 lei.
külföldre:

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina I. a. cm² } 20 lei
Cimlacon I. old. cm²-ként }
In text } 15 lei
Szövegoldal }
Un sir garmond } 80 lei
Egy garmond sor }

Ellenőrizhetetlen hírek szerint egyik hatalmas pénzügyi vezérigazgatója kivonul Romániából

A Bánság és Temesvár „pénzügyi diktatora“ egyik angol érdekeltségű pénzügyi vezérigazgatója lesz? — A bankvezér jelenleg külföldön tartózkodik és így nem nyilatkozhat a személyéről elterjedt hírekről

A Bánság gazdasági és pénzügyi köreiből újlag kolportálják azt a hírt, hogy Temesvár egyik legtekélyesebb és hatalmas ipari érdekeltséggel rendelkező pénzügyi vezérigazgatója közelebről megvált állásától, kivonul Romániából és annak az angol összeköttetésekkel rendelkező budapesti pénzügyi vezérigazgatója, amellyel a vezetése alatt álló temesvári bank eddig is bizonyos érdekközösségben volt.

Az illető bankvezér, aki nemcsak Temesvár és a Bánság, hanem egész Románia közgazdasági és pénzügyi életében jelentős szerepet játszik, jelenleg külföldön tartózkodik és így nincs módunkban a hír valódiságát közvetlen információk alapján ellenőrizni, annál kevésbé, miután helyettesei kategórikusan elzárkóznak az érdemleges nyilatkozat elől. A bankvezérről már többször híresztelték, hogy ambícióit nem elégítik ki a temesvári és bánsági piac relative szűkre szabott méretei és olyan működési terénre keres, amely alkalmas arra, hogy nagykonceptióju terveit realizálhassa. Ezek a híresztelések azonban, bár valószínűnek látszottak, később megdőlték, miután a bankvezér továbbra is a temesvári pénzügyi életben maradt.

Valószínűnek látszik, hogy a régi kivonulási híreket azért frissítették újlag fel, mert a bankvezér a gazdasági szezon kellős közepén utazott ki hosszabb időre külföldre. A temesvári pénzügyi vezérigazgatójának információja szerint a vezér elutazását egészségügyi okok tették szükségessé, viszont azok az érdekeltek körök, amelyek eddig sem nézték jó szemmel a temesvári vezérigazgató nagylendületű előretörését és terjeszkedését, amellyel érdekhálózatába vonta Temesvárnak és a Bánságnak számos ipari és kereskedelmi vállalatát, szívesen és jobb meggyőződésük ellenére is terjesztik a kivonuláshoz szóló híreket, amelyeknek megvalósulása esetén leghatalmasabb üzleti ellenfelüktől és riválisuktól mentesülnének.

A vezérigazgató külföldre való elutazásával, illetve Romániából való kivonulásával hozzák összefüggésbe az ellentáborban azokat a tranzakciókat, amelyeket a temesvári pénzügyi vezérigazgató, mint az érdekeltségéhez tartozó kereskedelmi és iparvállalatoknál a személyzeti és üzleti leépítések érdekében eszközölt. Viszont az érdekeltek bank vezetősége arra hivatkozik, hogy az „Abbau“ semmiféle összefüggésben nincs a vezérigazgató személyében beálló változásokról tendenciózusan terjesztett hírekkel és a leépítések csak a megváltozott gazdasági és pénzügyi viszonyok kényszerítő hatásának eredményei és az üzletvezetés elengedhetetlenül szükséges racionalizálását célozzák.

Temesvár és a Bánság közgazdaság és pénzügyi élete érdeklődéssel várja, hogy a kivonuláshoz elterjedt hírek valóknak fognak-e bizonyulni, vagy pedig a közismert bankvezér néhány hét múlva személyes megjelenésével és a bank vezetésének átvételével fogja élő cáfolatát adni a felelevenített közgazdasági pletykáknak.

Hetvenöt millió lejre emeli alaptőkéjét a Szana-bank

A Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. saját tőkét meg fogják haladni a 200 millió lejt

A Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. még az elmúlt évi közgyűlésen elhatározta, hogy a pénzügyi vezérigazgató saját tőkét arányba hozza a kezelésére bízott hatalmas idegen tőkékkel és ezért

50 millió lej alaptőkéjét 75 millió lejre emeli fel.

A pénzügyi vezérigazgató a pénzügyminisztériumtól már megkapta a tőkeemeléshez szükséges engedélyt és ezért az igazgatóság megtette a szükséges előkészületeket az új részvények kibocsátására. A Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. részvényeinek névértéke 250 lej, tekintettel azonban arra a körülményre, hogy

a hatalmas latens és nyílt tartalékok a részvények belső értékét a névértéken kívül közel 420 lejjel növelik,

az igazgatóság az új részvényeket körülbelül 700 lejes árfolyamon bocsátja lejegyzésre. A pénzügyi vezérigazgató részvénytőkéje 50 millió lej, tartalékalapjai 78 millió 500 ezer lejt reprezentálnak és így indokoltnak látszik az igazgatóságnak az az elhatározása, hogy

közel 700 lej kibocsátási árfolyamot állapít meg az új részvényekre.

Az igazgatóságnak az a terve, hogy egymillió darab új részvényt bocsát ki és így azok lejegyzése esetén — ami biztosítottnak látszik — 70 millió lej új tőke fog kapcsolódni a Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársasághoz és ebben az esetben

a pénzügyi vezérigazgató saját tőkéinek összege meg fogja haladni a 200 millió lejt.

Tekintettel arra, hogy a Szana bank 492 millió 721 ezer 366 lej betétet kezel, az alaptőkének 75 millió lejre való felemelésével és a saját tőkéjének 200 milliónál többre való emelkedésével meg lesz a szükséges arány a két tőkeösszeg között.

Az állam ötéves szerződést kötött a Resicai Vasművekkel vasúti anyagok szállítására

Popescu Agripa műszaki igazgató Resicára teszi át székhelyét, hogy ellenőrizze az üzem nagyarányú reorganizációját

Résztelenen beszámoltunk annak idején arról a nagyjelentőségű személyi változásokról, amelyek a Resicai Vasművek és Uradalmak Rt. szervezetében beállottak és amelyek azt célozták, hogy a hatalmas vállalat termelési rendszerét új munkaadók és szakértők beállításával reorganizálják.

A személyi változásokkal kapcsolatban, — mint megírtuk — Popescu Agripát, az állami monopóliumigazgatóság vezetőjét a Resica műszaki igazgatójává nevezték ki, aki február elsején már elfoglalta állását és úgy határozott, hogy székhelyét Temesvárról Resicára teszi át,

miután személyesen kívánja ellenőrizni az üzembracionális munkálatokat.

Az új igazgató elhatározta azt is, hogy az üzem kapacitását a régi nívóra emeli. Tervének keretében a vállalat elősegítette az a körülmény, hogy a kormány nagyobb

arányú megrendelésekkel igyekszik alátámasztani a Resicai Vasművek és Uradalmak Rt. igazgatóságának átszervezési törekvéseit.

Bukaresti tudósítónk jelentése szerint

az állam szerződést kötött a Resica új igazgatóságával, amelynek értelmében az üzem vas gépanyagot és vasúti felszerelést szállít az állam, illetve a CFR. részére.

A szerződés tartama öt év, amely idő lehetővé teszi azoknak a terveknek a realizálását, amelyek a Resica központi igazgatósága a termelés régi arányú megkezdésére kidolgozott.

Az új állami szerződés teljes mértékben biztosítja a Resica üzemének foglalkoztatását és így mindazok a híresztelések megdőlnék, amelyek arról vétek tudni, hogy a Resica a termelési kontingens és kapacitás nagyarányú leépítését határozta volna el.

14.000 vagon cukrot termeltek a romániai cukorgyárak

A belföldi gyárak is a világszerte depresszió hatása alatt állanak — A termelési felesleg 3500 vagon

Az Ardealul Economic — Erdélyi Közgazdaság arad-bánsági szerkesztőségétől

A cukorkampány Európában befejeződött és véget ért Romániában is. Ma már teljesen tisztában vagyunk azzal, hogy a szükségletet milyen arányban fedezi a produkció. Románia cukorszükséglete évi 11 ezer vagon, amivel szemben az 1927—28. évi kampányban 14 ezer 500 vagon cukrot állítottak elő a belföldi gyárak. A termelési felesleg tehát, amelyet export utján kénytelenek a gyárak eladni, 3500 vagon.

A nemzeti cukortermelés az 1927—28 évben az egyes romániai gyárak között a következőképpen oszlott meg: Danubiana 4440 vagon, Jucica 2800 vagon, Ripiceni 900 vagon, Cristiacic 1350 vagon, Chitila 541 vagon, Aradi Cukoripar 930 vagon, Marosvásárhelyi és Botfalusi 2800 vagon, Zarujeni 450 vagon, Scani 220 vagon. Összesen 14 ezer 431 vagon.

A cukorárak a világszerte depresszió hatása alatt állanak. Jelenleg a gyárak 32.75 lejes áron hozzák forgalomba termelvényeiket, ami azzal is összefüggésben áll, hogy a világszerte a cukorár 15 angol fontra hanyatlott vissza.

Az aradi áru- és értéktőzsde választott bíróságának szokványai

VI. A kiállításra vonatkozó határozatok

VII. A minőségre és minőségi kifogásra vonatkozó határozatok

(V. Közlemény)

45. §. A külföldi árukat, melyek behozatali vám alá esnek — egyéb kikötés hiányában — az eladó mindig elvámolván tartozik szállítani és a vámkezelési költségek is őt terhelik.

46. §. Ha a vételárát „tranzito” állapították meg, úgy a vám- és vámkezelési költségek a vevőt terhelik.

47. §. Ha az árut az átadás helyéről (vas t, hajó, raktár) a vevő elszállította, úgy az kifogás nélkül átvettnek tekintendő és az áru minősége ellen — család esetét kivéve — utólag kifogások nem emelhetők. Ez a rendelkezés nem alkalmazható azon esetre, midőn a vevő igazolja, hogy az áru minőségének megvizsgálása az átadás helyén akár a csomagolás, akár az áru természete miatt nem volt lehetséges.

Terményekre és gabonaművekre azonban jelen szakasz 2. bekezdésében foglalt rendelkezés nem alkalmazható.

48. §. Azt az árut, melyet a vevő vagy annak meghatalmazottja megtekintett és kiválasztott és amelyettől az ő rendelkezése szerint, az ő számlájára történő leszállítás vagy átadás végett félretette, ténylegesen átvettnek kell tekinteni.

49. §. Ha az eladó az árut a vevő rendelkezése szerint a teljesítés helyéről tovább küldeni köteles, a vevő tartozik a fuvarozó eszköznek — a vasúti kocsikat kivéve — kellő időben való kiállításáról gondoskodni.

A vasúti kocsikat az eladó köteles a vasutnál megrendelni és pedig, ha az áru ömlesztve szállítandó, vagy ha az eladó tartozik a göngyöletet adni, a vevő rendelkezésének kézhezvételét követő hétköznapon, egyébként a göngyölet megérkezését követő hétköznapon, illetőleg ha a rendelkezés később jut birtokába, az annak kézhezvételét követő hétköznapon.

Ha a vasut a kocsirendelést visszautasítja, vagy a kocsi a rendeléstől számított 5 napon belül, illetőleg a rendelésben megjelölt napra ki nem állítja, erről az eladó vevőt és pedig visszautasítás esetén nyomban, a kocsi kiállításának elmaradása esetén a rendeléstől számított ötödik napon táviratilag, vagy ha távirati összeköttetés nincs, úgy ajánlott levélben értesíteni tartozik és egyéb kikötés hiányában a szállítási határidő 10 nappal meghosszabbítottnak tekintendő.

50. §. Ha az eladó az árunak a vasúti állomásra vagy vízi rakodó helyre való fuvarozását magára vállalta, az áru felvétele azonban forgalmi akadályok miatt — ideértve vasúti kocsik hiányát is — meg nem történhetik, úgy az eladó tartozik erről a körülményről a vevőt haladéktalanul táviratilag, vagy amennyiben távirati összeköttetés nincs, ajánlott levélben értesíteni és a forgalmi akadályt igazolni. Ez esetben a szállítási határidő 10 nappal meghosszabbítottnak tekintendő, amely idő alatt azonban a szállításhoz meg kell történnie.

Ha a vevő az árut a beraktározás helyén a forgalmi akadály megszüntése előtt elveszi és kifizeti, úgy jogában áll azt a költséget, amely a vasúthoz vagy a vízirakodó helyhez való szállítással felmerült volna, a vételárból levonni.

51. §. Ha az áru valamely fuvarozó vállalat állomásán szállítandó

és az eladó azt megállapodás szerint a vevő részére elküldi, az áru súlyát a feladási állomás hivatalos mérlegjegyével kell igazolni.

Ha az eladó a hivatalos mérlegelést elmulasztja, a vevőnek jogában áll a súlyt a lerakodó állomáson hivatalosan megállapíttatni; ily esetben a hivatalosan megállapított hiányt az eladó a vevőnek megtéríteni tartozik.

Ha a vevő is elmulasztja a súly hivatalos megállapítását, a fuvarlevélben kitett súly szolgál az elszámolásra alapul.

Ez utóbbi intézkedés érvényes akkor is, ha a szerződés szerű elszámolási alapot a lerakodó állomáson hivatalosan megállapítandó súly képezi és a vevő ezen megállapítást elmulasztotta.

52. §. A paritásos állomás megjelölése csupán a fuvardíj elszámolási alap megállapítására szolgál. Ha a szállítás a paritásos állomáson történik, fuvardíj elszámolásnak helye nincs.

Szállítható bármely származású áru.

Ha azonban a paritásos állomás egyúttal származási vidék gyanánt is megnevezett, akkor csak ugyanazon vidéken termelt árut lehet szállítani ezen vidék bármely állomásán, beleértve a paritásos állomást is.

Ha a paritásként megjelölt helyen vasúti és hajóállomás van, úgy vasúti szállítás értendő. Ha pedig ezen a helyen több vasúti állomás van, az eladó ezek bármelyikén szállíthat.

Ha a felek a továbbfuvarozás irányát, vagy a viszonylatot megállapították, azt a fuvardíj különbözetét kell — tekintet nélkül az áru rendeltetési helyére. — elszámolni, mely a kikötőt irányban vagy viszonylatban a paritásos és a feladási állomás között fennáll.

Ha a felek a továbbfuvarozás irányát nem állapították meg, azt a fuvardíjkülönbözetet kell elszámolni, mely az áru tényleges rendeltetési állomása irányában a paritásos és a feladási állomás között fennáll.

53. §. Nyilvános tárházban átvett árunál a továbbfuvarozásból eredő fuvardíj-visszatérítés a vevőt illeti.

Nyilvános tárházban fekvő és a származási állomás paritásában eladott árunál a tárházig érvényes helyi fuvardíjtétel a vevőt terheli. Mindkét esetben a reexpedició díját a vevő fizeti.

54. §. Az 52. és 53. § eseteiben a kölcsönös elszámolás alapjául az általános fuvardíj szabályok szolgálnak.

55. §. A teljesítési hely csak kifejezett kikötés esetén tekintendő származási helynek.

VII A minőségre és a minőségi kifogásra vonatkozó határozatok.

56. §. Az olyan árut, amely a szerződésileg kikötöttnél jobb minőségű, nem lehet visszautasítani.

Ha azonban a felek kikötötték, hogy az áru valamely meghatározott termelő vidékről szállítandó, az eladó más termelő vidékről származó jobb minőségű árut sem szállíthat.

57. §. Ha az eladás *jellemustra* alapján történt, az árunak általános jelleg tekintetében mustraszerűnek

kell lennie. Lényegtelen eltérések miatt nem lehet kifogást emelni.

58. §. Nem egészséges árut a vevő csak akkor köteles átvenni, ha az eladó őt — még mustraszerűnti vagy megtekintésre kötött vétel esetében is — kifejezetten figyelmeztette arra, hogy az áru nem egészséges, vagy ha az áru minősége ezzel a kifejezéssel „*tale quale*” jelöltetett meg.

59. §. Nem egészséges árut a vevő még az esetben sem tartozik átvenni, ha a felek értékevesztéssel való átvételben szerződésileg megállapodtak.

60. §. Ha a vevő kijelentette, hogy az árut megsemmisítette és jónak találta, vagy ha az árut mi-

nőségileg átvettnek nyilvánította, vagy ha az eladás minőségi jótállás nélkül történt, az eladó az áru minőségéért csak annyiban felelős, hogy egészséges árut köteles szállítani, tartozik azonban az árut a tényleges átadásig a rendes kereskedő gondosságával megőrizni.

61. §. Megsemmisített árunak kicserélése vagy annak minden oly kezelése, mely azt célozza, hogy a vevőt az áru minősége tekintetében tévedésbe ejtse, a vevőt arra jogosítja fel, hogy az árut visszautasítsa és a 83. §-ban felsorolt jogok bármelyikét gyakorolja. Ez esetben az eladó a pószállítási jogát (70. §) elveszti.

(Folytatjuk.)

Csődöt rendeltek el Goldenberg Adolf dési órás és ékszerész ellen

Csödtömeggondnokul dr. Biró József dési ügyvédet nevezték ki a követelések bejelentésének határideje március 20

Goldenberg Adolf dési órás és ékszerész a súlyos gazdasági viszonyokra való hivatkozással fizetésképtelenséget jelentett és hitelezőivel megindította az egyezkedési tárgyalásokat. Az egyezkedési tárgyalás során a cégtulajdonos

bemutatta vagyoni státusát, amely 180 ezer lej aktívával szemben 400 ezer lej passzívát tüntetett fel.

Goldenberg 40 százalékos kvótát ajánlott fel hitelezőinek, amelyet megfelelő garancia mellett egy hónapon belül fizetett volna ki hitelezőinek. Az egyezkedési tárgyalások során

egyes hitelezők bizományi áruk elsikkasztásának vádját emelték a dési ékszerész ellen

és a dési törvényszéknél a szoros zár elrendelését kérték üzletére és vagyonára. Goldenberget a bünvádi feljelentés alapján le is tartóztatták, később azonban — miután tisztázta magát a vádak alól — szabadlábra helyezték.

A hitelezők a sorozatos tárgyalás után sem fogadták el az egyezkedési ajánlatot és megkérték a csődöt a cég ellen. A szamosmegyei törvényszék el is rendelte a csődöt és csödtömeggondnokul dr. Biró József dési ügyvédet nevezte ki. A követelések bejelentésének határideje március 20.

Felbomlott a keményítő kartel

A „Bánát” keményítőgyár pere az „Amydon” és „Ceres” keményítőgyárak ellen — A kartelszerződések felbontására illetékesnek mondta ki magát a Lloyd bíróság

Egy év telt el azóta, hogy a három bánási keményítőgyár: az aradi „Amydon”, a temesvári „Ceres” és a lovrini „Bánát” keményítőgyárak kartelbe léptek és Temesváron központi eladási irodát létesítettek. A kartelszerződés különösen a temesvári és aradi (mindkét gyár buzakeményítőt állít elő) vállalatot kapcsolta erős szálakkal egybe, amennyiben a kartel megelőző tárgyalások eredménye volt, hogy a két vállalat a valóságban összeolvadt, amennyiben Lukács Jenő, a Ceres volt igazgatója és Pollák Vilmos, az Amydon tulajdonosa közösen bérbevezték a Ceres keményítőgyárát a Timisiantól, az Amydon üzemét leállították és a kartelben a két vállalat részére kontingentált keményítőmennyiséget egyedül a Ceres üzemében állították elő.

A kartelszerződés, amelyet a három bánási gyár kötött egymással, a megrendelések 70 százalékát a Ceres és Amydon gyáraknak, 30 százalékát pedig a Bánátnak biztosította. A kontingons megállapításánál tekintettel kellett lenni arra a körülményre, hogy

a gyengeminőségű tengeri keményítő iránt, amelyet főként a lovrini üzem állít elő, sokkal kisebb az érdeklődés, mint a másik két üzem buza-keményítője iránt.

A kartelszerződés hat hónap alatt megmutatta az alakulás minden hibáját. A kartel ugyanis koránt sem vált Románia egész iparát átleelő alakulás. Bár Erdély három legnagyobb üzemét foglalta magában,

éles harcot kellett kiállania különösen a regáti gyárakkal,

amelyek főként tengeri keményítőt gyártanak.

Állítólag a befutó megrendeléseknek ilyen formán egyre kisebb százaléka szült tengeri keményítőről, annál is inkább, miután a lovrini gyártmányok minőség dolgában a regáti gyárak konkurenciáját nem bírták. Ennek következtében azután a szállítás aránya a lovrini vállalatra nézve kedvezőlenebbé vált, amint azt a szerződés kikötötte.

Bár a piaci helyzet ilyen alakulásáért sem a kartel tagjai, sem az eladási iroda nem felelősek, Grünfeld Samu, a lovrini gyár új bérleje 1927. októberében

a temesvári Lloyd bíróság előtt keresetet adott be, amelyben a kartel felbontásának kimondását és miután ennek szüksége a másik két gyár „szerződészegése” folytán támadt, a két vállalat pönalé fizetésére való kötelezését kérte.

A Lloyd bíróság a napokban tárgyalta az ügyet, amelyen az Amydon is és a Ceres is pergálló kifogással étek a Lloyd bíróság illetéktelensége címén, azonban a Lloyd-bíróság megállapította a maga illetékességét és megkezdte az ügy érdemében való tárgyalását.

Ezen a tárgyaláson azonban csak a Ceres védekezésének meghallgatására került a sor, ami után a bíróság február 8-ra halasztotta el a tárgyalást.

Citiți „Lemnul”

Insolvența cinematografului „Frascati” din București

Pasivile: 20 milioane

Tribunalul comercial Ilfov, a fost sesizat de o cerere din partea antreprenorului unei din sălii mari (dl Arnold Rosenfeld Rozeanu, cinematograful Frascatti, Calea Victoriei 33), prin care solicită justiției un moratoriu de 6 luni.

Ci cinematograful Frascatti mergea în condițiuni mulțumitoare, de la 1923 când a fost creat, până acum un an, când în afară de criza de numerar a survenit o concurență serioasă — deschiderea a trei localuri mar. de cinema, în apropiere, ceiace l'a silit să recurgă la împrumuturi bănești în condițiuni cât se poate de grele, pentru cumpărare de filme și alte trebuințe ale exploatarii.

Este surprinzătoare cifra foarte urcată a pasivelor: 19,668.383 lei. Activele se compun din filme,

mobilierul sălii și oarecari datorii de 21.474.835 lei. Tribunalul va dispune cercetarea după arătarea numitului, cu cifra registre/or comerciantului.

Cartelul fabricilor de scrobeală în descompunere

Cele trei fabrici de scrobeală din Bănat „Amidon” din Arad, „Ceres” din Timișoara și „Banat” din Lovrin încheiaseră acum un an un cartel, înființând la Timișoara și un birou comun de desfacere.

Producția a fost contingentată în proporția de 70% pentru „Amidon” și „Ceres” ambele producătoare de scrobeală din grâu și 30% pentru „Banat”, care producea scrobeală din porumb.

Proporția aceasta corăspundea în câțva trebuințelor pieței, din Transilvania, care prefera mai mult scrobeala din grâu, decât pe cea din porumb de o calitate mai inferioară.

A intervenit și împrejurarea, că produsele fabricii „Banat” din Lovrin n'au putut concura cu scrobeala de porumb din vechiul Regat și astfel cota de 30% rezervată fabricii „Banat” nu putea fi plasată cu toată ocrotirea acordată de cartel.

Ca urmare fabrica „Banat” a cerut desfacerea cartelului, precum și adjudecarea unui penale din partea celorlalte două fabrici pe motiv, că n'ar fi respectat angajamentele cartelare. Litigiul se judecă în fața juriului de arbitri a „Lloydului” din Timișoara.

Taxarea la import a băuturilor spirtoase

Ministerul de finanțe trimite un ordin circular tuturor punctelor vamale din țară prin care le va face cunoscut că romurile, licheururile, coniacurile, și alte băuturi spirtoase fabricate din spirt li se va percepe la import, pe lângă taxele vamale respective, și taxa de lux de 15 la sută precum și taxa de consumație.

Taxa de lux de 15 la sută se va socoti la valorile medii cuprinse în tariful unitar, iar ca taxă de consumație se va percepe 100 lei de litru pentru toate băuturile de mai sus fabricate din spirt natural.

În cele ce privește aceste băuturi fabricate din spirt de vin se va percepe ca taxă de consumație câte 250 lei de fiecare grad în decalitr. Tăria băuturilor se va constata la vamă prin gradarea lor, iar faptul că sunt fabricate din spirt de vin se va dovedi printr'un certificat de origină eliberat de către un institut de chimie din țara de unde vin băuturile.

M E G H I V Ó

az

Első Temesvári Szeszégető és Finomító Részvénytársaság 1928. évi március hó 17-én délelőtt 11 órakor, a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. helyiségében tartandó 58. évi rendes közgyűlésére.

N a p i r e n d:

1. Igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés és mérleg előterjesztése valamint a nyereség felosztása iránti határozathozatal.
2. A felmentvény megadása iránti határozat.
3. Az igazgatóság megválasztása.
4. A felügyelőbizottság megválasztása.
5. A felügyelőbizottság díszleltudójának megállapítása az alapszabályok 34. szakasza értelmében.
6. Esetleges indítványok.

Alapszabályaink 23. §-ának értelmében a közgyűlésen való részvételre jogosult részvényesek, ha a közgyűlésen személyesen, vagy meghatalmazott által részt akarnak venni, 8 nappal a közgyűlés megtartására kitűzött határidő előtt kötelesek részvényeiket a nem esedékes szelvényekkel együtt a Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságnál, vagy a Banca Marmorosch Blank, și Co. S. A. București letébe helyezni. Az alapszabályok 24. §-a szerint a részvényes az általa letébe helyezett részvények minden huszonöt darabja után egy-egy szavazattal bír.

Vagyon

Mérlegszámla

Teher

Lakházak, épületek, berendezések, felszerelések, kontingens	6455018	98	Részvénytőke: 60.000 drb. teljesen bef. részvény	12000000	—
Pénztár; pénztárkészlet	1182542	73	Tartalékalap	7935701	41
Váltó: tárcában lévő váltók	5799237	75	Értécsökkenési tartalékalap	6200000	—
Értékpapírok	8167316	—	Pótértécsökkenési tartalékalap	3300000	—
Nyersanyag és készárúk	38225213	70	Kétes követelések tartalékalapja	750000	—
Adósok és bankkövetelések	29662195	16	Osztalék: fel nem vett	73173	52
			Tisztviselők és alkalmazottak nyugdíjalapja	3993841	36
			Pénzügyigazgatóság: adóhitel	19000000	—
			Hitelezők	29393400	95
			Tiszta nyereség:		
			Nyereségáthozat az 1926. évről	1041735'37	
			Az 1927. évi tiszta nyereség	5803671'71	6845407
					08
	89491524	32		89491524	32

Veszteség

Veszteség- és nyereség számla

Nyereség

Biz'osítás	710325	—	Nyereségáthozat 1926. évről	1041735	37
Tisztifizetések	2220500	—	Bruttójövedelem az összes üzletágakból	12417932	71
Adó	2440326	—	Osztalékjövödelem idegen részvények után	55600	—
Pótértécsökkenési tartalékalap	300000	—			
Tisztviselők és alkalmazottak nyugdíjalapja	500000	—			
Értékpapír: veszteség eladott idegen részvényeknél	498710	—			
Tiszta nyereség:					
Nyereségáthozat 1926. évről	1041735'37				
Az 1927. évi tiszta nyereség	5803671'71	6845407			08
	13515268	08		13515268	08

A Könyvelésért:

Klauber s. k. Hermann s. k.

Temesvár, 1927 december 31-én.

Taussig s. k.
ügyvezető igazgató.

A z i g a z g a t ó s á g:

Szana s. k. elnök. Dr. Cosma s. k. Dr. Coste s. k. Chirculescu s. k. Ionescu s. k. Kimmel s. k. Soepkez s. k. Székely s. k.

Ing. v. Forster
technikai igazgató.
Tabacovici s. k.

Fleissig s. k.

A f e l ű g y e l ő b i z o t t s á g:

Báró Pásztélyi s. k.

Rothbart s. k.

Penția s. k.

Róna s. k.

Noul palat propriu al Camerei de Comerț și Industrie din Brașov va fi terminat la toamnă

Construcția nouă va costa 13 milioane Lei. — Lucrările de construire sunt executate de firma locală, D. Gärtner et Co S. A., iar planul a fost executat de inginerii arhitecți Constantin Nanescu și M. Wagner

(Brașov 8 Februarie.) Încă din toamnă anul trecut au început lucrările de construire a noului palat al Camerei de Comerț și Industrie din localitate. Aceste lucrări astăzi sunt avansate într'atâta, că ele vor fi terminate încă în luna August sau Septembrie, astfel că

palatul va putea fi predat încă în toamnă acestui an destinației lui.

Nouă clădire, care va fi și una dintre cele mai frumoase dintre palatele Camerilor de Comerț și Industrie din țară, este construit de întreprinderea locală Dumitru Gärtner et Co S. A., planul fiind executat de inginerii arhitecți Constantin Nanescu din București și Mauritz Wagner din Brașov.

Construcția va costa cca 13 milioane Lei.

Intențiunea clădirii unui palat propriu al Camerei de Comerț și Industrie din Brașov, care este una dintre cele vechi camere ardelenești se atrage încă dinainte de război,

realizarea ei se datorește

însă conducerii actuale a Camerei,

care are în frunte oameni distinși de talia d-lui Wilhelm Schreiber, mare industriaș de textile din Brașov, președinte al Camerei, apoi dnii vicepreședinți Gheorghe A. Mincu, director general al societății pentru industria lemnului Zăbala S. A. și Adolf Hessheimer mare industriaș, coproprietar al fabricii de ciocolată „Hess” din Brașov, precum și d. I. P. Manoilescu, directorul sucursalei din Brașov al Băncii Naționale, membru de drept în calitate de delegat al Ministerului și Consiliul Camerei.

Cu această ocazie primim și informația că d. Virgil Popescu mare industriaș din localitate

a fost numit comisar al guvernului pe lângă Camera de Comerț și Industrie din Brașov în locul d-lui inspector comercial Augustin Mazachi,

care după cât suntem informați va primi tot în această calitate delegațiune la o altă Cameră de Comerț din Ardeal.

Céget változtatott a Középszolnokmegye-Zilahi Takarékpénztár Rt.

Zilahi Takarékpénztár és Hitelbank Rt. a pénztintézet új neve. — Tízmillió lejre emelik fel a pénztintézet alaptőkéjét

A Középszolnokmegye-Zilahi Takarékpénztár Rt. február 5-én tartotta meg rendes évi közgyűlését. Az igazgatóság jelentés beszámoló az 1927. évi üzletgazdasági viszonyairól és megemlékezik arról, hogy

a magas betétkamat jelentékeny terhe csökkenő hatású volt a pénztintézet nyereségére.

Az igazgatóság beszámolt a közgyűlésen arról is, hogy a Comisiunea Speciala Economica-tól az alaptőkének tízmillió lejre való felemelésének engedélyezését kérte, a bizottság azonban valószínűleg tévedésből csak 8 millió lejre való

felemelésre adta meg az engedélyt. Az igazgatóság intézkedett, hogy ez a tévedés megfelelő korrekciót nyerjen.

A speciális gazdasági bizottság, illetve a pénzügyminisztérium kívánságára

a pénztintézet cégét „Zilahi Takarékpénztár és Hitelbank Rt.” elnevezésre változtatta meg,

de használni fogja a régi céget is. Az 1927. évi 1 millió 271 ezer 139 lej tisztá nyereség felosztására vonatkozó igazgatósági javaslatot a közgyűlés elfogadta és részvényenként 60 lej osztalék kifizetését halasztotta el.

Chamotte (tűzálló) téglák hornyolt eserép

legolcsóbb árban, legjobb minőségben.

LÉDERER MÁRTON

Chamotte-tégla, Cserépgyár és Mészégető Rt. Alesd

Központi iroda:

Oradea-Mare, Strada Berthelot 6.

Telefon: 15-34.

Ciujii képviselő:

Szénási Józsefné és Társa

építőanyagraktár, Str. Mănăsturului 8.

Megértően

bólint a tea tapasztalt élvezője, amikor a pompás „Kompletta” teáskannában elkészült teáját szűresőli. Őnt is meg fogja lepni a forrázat nemes zamata, finomsága és ereje. Ezt a függő-szűrő teszi.

E teáskannának birtokába jut, ha 3 kg. súlyú kitévő „Teáskanna” teáscsomagok borítólappal az alatti címre beküldi. Az elkészítéshez tartozó cukortartó, kis teakancsó, vagy csésze, a „Teáskanna” védjeggyel csomagolt 1 kg. - nak megfelelő burkolatát ellenében kapható meg. Teakanne - Co., Dresden - A. J.

védjeggyel tea

S. O. S.

A gyergyószentmiklósi kereskedők az adók leszállítását kérik. — Csikvármegyében 17 ezer a munkanélküliek száma. — A vármegye 1923. évi 16 millió lej adóját az 1927. évben 46 millió lejre emelték

A gyergyószentmiklósi kereskedők em'ekiratot intéztek a pénzügyminisztériumhoz, amelyben azt kérik, hogy

a kereskedelmi adót az ideikivetéseknél mérsékeljék.

Az emlékirat hivatkozik arra, hogy Gyergyó és környéke a zord éghajlati viszonyoknál fogva mezőgazdaságra nem alkalmas és a földműves lakosság főleg az erdei munkákért, a fa fuvarozásáért és a faipar által nyújtott különböző munkákért járó bérből él.

A gyergyói járásban 17 ezer ember van munka nélkül,

a lakosság nagy része pedig a szomszédos regátban vállalt munkát, hogy szűkös megélhetését biztosíthassa. Az emlékirat hivatkozik arra, hogy Gyergyószentmiklósban öt évvel ezelőtt a Beszterce-Naszódi Rt., a Gyergyószentmiklós Erdőipar Rt., a Schmergel Testvérek Rt., a Haimann Leó

Faipari Rt. és más különböző vállalatok összesen 8900 munkást foglalkoztattak, míg ma az összes vállalatok redukált üzemmellel dolgoznak és mindössze 1300 munkásnak adnak kenyeret.

A gazdasági és kereseti viszonyok leromlása dacára az 1923. évi 16 millió lejrel szemben, amely összeg Csikvármegye összes adója volt,

az 1927. évben 46 millió lejre róttak ki a vármegyére, Gyergyószentmiklós városa pedig az 1923. évi 3 és félmillió lejrel szemben az elmúlt évben 8 millió lejrel adózott.

Az emlékirat arra kéri a pénzügyminisztériumot és a csikvármegyei pénzügyigazgatóságot, hogy ezekre a körülményekre való tekintettel a kereskedők és általában Gyergyószentmiklós és környéke adóját az ideikivetéseknél lényegesen szállítsák le.

O nouă circulară a „Băncii Naționale”

După programul economic foarte vast al guvernului: împrumut extern, stabilizare, reducerea dobânzilor, standardizare, reformă bancară — o nouă circulară a Băncii Naționale amestecă o notă bizară printre speranțele ce le-ar fi putut deștepta programul economic atât de vast lansat de guvern cu pretenția unor apropiate realizări.

În deosebi băncile minoritare din Transilvania sunt cu drept cuvânt alarmate de a doua circulară a Băncii Naționale, bănuind intențiunile dușmănoase acolo, unde poate nu este decât o stângăcie, care cu greu ar putea fi deosebită de o gafă extraordinară.

„Banca Națională” este curioasă să aibă informațiuni amănunțite, după unele păreri prea de tot amănunțite asupra situației băncilor la 31 Decembrie, dar nu spune măcar pentru ce scop își adună informațiunile.

Se cer date asupra istoricului, asupra situației de drept a bănci-

lor, asupra acțiunilor, dând liste nominale despre acționarii mai importanți și comunicând și numărul acțiunilor, pe cari le posed. Iată un punct asupra căruia multe instituții nu vor voi să fie prea comunicative!

Se cere progresul amortizărilor dela înființare până azi.

Se cer participările, finanțările, afiliațiunile. Se cer numirea membrilor în consilii, a directorilor, a procuriștilor, numărul funcționarilor cu indicațiuni referitoare la cetățenie și naționalitate etnică. Iar un motiv de nedumeriri și temeri, pe cari „Banca Națională” nu avea de ce să le provoace.

Se cer contribuțiile băncilor la scopurile culturale și naționale, arătând ce scopuri anume au fost sprijinite și în ce măsură?

Circulara băncii conține și întrebări de tehnică bancară și unele dintre acestea sunt de un caracter atât de intim, încât băncile nu vor privi aceste întrebări decât ca o intruziune nediscretă în bucatăria lor internă. Se cer creditorii și debitorii, iarăși nominaliv și iarăși pe naționalități.

La toate acestea putem să răspundem doar atât, că am privi cu simpatie străduințele „Băncii Naționale“ de a se informa cât mai de aproape asupra băncilor, cu cari vrea să lucreze. Dar între-

bând lucruri, cari nu o privesc și mai ales întrebându-le într-o formă, care desțeaptă bănueli și teneri, „Banca Națională“ nu va putea afla nici ceeace s'ar cuveni să știe.

Tegyük ismét lehetővé a melasse használatát az állathizlalásban

A cukorgyárakban melléktermékként előállított melassera miniszteri rendelkezés áll fenn, amely szerint a melasse állathizlalás céljaira fel nem használható és így ennek egyetlen értékesítési lehetősége a szeszgyárak vásárlási hajlandósága, amelyek szeszgyártás céljaira használják fel. A szeszgyári érdekeltségek a cukorgyári melasse használata folyamán azt a kellemetlen tapasztalatot szerezték, hogy az ennek a melassenak felhasználásával készült szesznek valamelyes utóíze van. Ennek következtében a gyárak nem a legszivesebben használják a cukorgyárak melasséit.

Ezzel szemben áll az a tény, hogy a melasse állathizlalási célokra kitűnően felhasználható, annyira, hogy a miniszteri rendelet előtt a gazdáknak szerződésben biztosított joguk volt a melasse átvételére.

A melasse így a legkedvezőtlenebb és improduktív módon nyer felhasználást. Éppen ezért a mezőgazdák memorandumban fordultak a pénzügyminiszterhez és kérték a melasse felhasználásának az állathizlalásban való engedélyezését. A mezőgazdák módot találnak arra is, hogy kérelmüknek a kamarában és a szenátusban is kifejezést adjanak.

A Creditul pentru Intreprinderi S. A. eladta a dévai érdekeltségét, amely a CFR piskíi műhelyét elektrifikálni akarja

A Banca Romaneasca hatalmas elektromossági érdekeltsége a Creditul pentru Intreprinderi Eletrice S. A., amelynek érdekeltségeit képezik az aradi Villamosgyár Rt., az Arad Hegyaljai Helyiérdekű Villamosvasút Rt., dévai érdekeltségét néhány hónappal ezelőtt eladóvá tette.

A dévai Villamosgyár Rt., amelynek kapacitása 600 lóerő üzemben (600 tartalékban), egy dévai konzorcium tulajdonába ment át 2 millió 800 ezer lejért.

A dévai konzorcium élén dr. Groza Péter volt miniszter áll, aki nagy-

vonalu terv megvalósítását tűzte ki célul. Így lépéseket tett abban az irányban, hogy

a 600 lóerős tartalék üzembebe-lyezésével a Dévától alig néhány kilométerre eső piskíi vasuti műhelyt elektromos árammal ellátssa.

A terv megvalósítása érdekében a konzorcium minden lehetőt elkövet, azonban eddig eredménytelenül, amennyiben a CFR igazgatósága me-reven elzárkózik — teljesen érthetelenül — a konzorcium terjeszkedési kívánságának teljesítése elől.

Megvette a kartell az aradi Dacia Izzólámpagyárat

Az aradi Dacia Izzólámpagyár válsága megoldást nyert. Igaz ugyan, hogy a megoldás jelenlegi stádiumában még nem lehet bizonyosan tudni, hogy ez a megoldás mennyiben fedi az ország termelési érdekeit.

A Dacia Izzólámpagyár válsága az elmúlt év végén, hosszú vajadás után olyan stádiumba került, hogy előbb a vállalat részvénytőkéjét bélyegezték felül, majd

le kellett állítani a termelést is az üzemben, miután az üzemi költségek előteremtése is lehetetlennek bizonyult.

A vállalat ügyvezető igazgatója Treybal Ferenc több kísérletet tett, hogy a vállalat prosperitását nyugodt és szilárd bázisra fektesse, azonban minden jószándék megtört a vállalat rendezetlen ügyei miatt.

A vállalat 2 millió lej körüli tartozása értéken felülemelkedő tehernek bizonyult

és így nem volt más hátra, mint utolsó kísérletet tenni az üzem értékesítésére. Ez a kísérlet abban állott, hogy Treybal igazgató eladási ajánlatot tett a budapesti Egyesült Izzó-nak, amely tudvalevőleg a Tungstram

égőket gyártja és amelynek érdekeit sértette a Dacia Torsram égőinek Romániában való térhódítása.

Az Egyesült Izzó nem becsülte alá a vállalatnak és annak jókarban lévő gépeiben rejlő energiáját és ezért az ajánlat alapján tárgyalásokat kezdett,

amelyek minden valószínűség szerint eredményre is vezetnek.

A tárgyalás alapja az az előzetes egyezés, amely szerint

az Egyesült Izzó a vállalat ingatlan és ingó berendezésének átadása fejében átvállalja a vállalat tartozásait.

Minden igen rendben levő volna és örülnünk is kell, hogy a külföldi tőke legalább ilyen formában részt vállal a romániai termelésből, ennek azonban az a feltétele van, hogy az Egyesült Izzó a gyár tulajdonában beállott változást ne az üzem végleges bezúntetésére használja fel, hanem igyekezzék számolni az adott helyzettel és teremtsen meg az életképes romániai elektromos- és izzólámpaipart, ami a Dacia tényleges célja lett volna.

Producția zahărului în România în campania 1927--1928.

Campania Zahărului s'a încheiat. Consumația internă reprezintă anual 11 mii de vagoane. Producția campaniei 1927—1928 este de 14.500 vagoane.

rezultând astfel un prisos de 3500 vagoane pentru export.

Producția se repartizează asupra fabricilor producătoare după cum urmează: Dambiana 4400 vag., Sucica 2800 vag., Ripiceni 900 vag., Critiac 1350 vag., Chitila 541 vag., Industria Zahărului Arad 930 vag., Tg. Murăș și Bod 2800

vag., Zaruseni 450 vag., Scan 220 vag.

Prețul actual al fabricilor este 32 lei 75 bani.

Consumația internă fiind cu mult sub nivelul unei consumații ce s'ar putea aștepta în raport cu starea culturală și economică a țării se poate conta pe o consumație mereu crescândă, afară numai dacă înșeși fabricile nu vor urma o politică nefavorabilă sporirei consumației.

KOPROL hashajtó csokoládé

Ne haragudjék Szerkesztő Úr,

hogy a múlt vasárnap nem mentem fel az Ujságíróklubba a szokásos referéremre, de vidéken voltam. Egyik vidéki vevőm táviratilag lehívtott, rohanok hozzá (biztosan nagy megrendelést kapok) és kisül, a hétfőn esedékes ötvenezer lejes elfogadványát nem tudja beváltani. Kért, tegyem meg helyette ezt a kis szívességet, ő kifizeti a költségeimet, a kamatokat, ad új váltót, felad egy nagy tavaszi rendelést, szóval mindent ad, csak ötvenezer lejt ne kérjek tőle. Mit tehettem? Megtettem, ebédjét megettem, hazajövet a szép vidéken szememimet legeltettem, a csillagos égen gyönyörködtem és hétfőn? Hétfőn bankomnál hitelem felemeléséért könyörögtem.

— Remélem, január volt a legnehezebb ultimó?

— Szó se róla Szerkesztő Ur! Most jön a java. Februárban kezdünk mi sorra kerülni, esedékessé válik a gyárosnál és importőrnél a téli áru, amit ha nem fizetünk, nincs nyári áru. Már pedig nem fogunk fizetni, mert nem tudunk. Járja végig március-áprilisban a szállodákat, te le lesznek bel- és külföldi gyárosok, nagykereskedők, importőrök utazóival, akik az óvások hírére valóságos

inváziót fognak rendezni. És ha módjában állana betekinteni ezeknek az uraknak bőröndjeibe, meglepődve látná, hogy a „mintakollekció“ milyen sovány, ellenben a „nyugtakönyv“ milyen kövér. Inkasszoutra jönnek az urak és örülni fognak, ha minél kevesebb megrendeléssel távoznak kínese városunkból.

— Apropos „kincs“! Itt hiába az Ön szatirikus pesszimizmusa, mi még is tejjel-mézzel folyó Kanaán vagyunk, kedves Uram és a Föld az örök, tavaszkor vetik, őszkor aratják.

— Engedje meg, hogy mosolyogjak e felett és tisztelettel megkérdjem Öntől, kedves Közgazdász Barátom, hogy mit, mivel fognak vetni és aratni, amikor a fekete földű Bánóság ugynevezett „mezőgazdasági“ pénzügyi közgyűlési beszámolójában nem fekete földet, hanem fekete esztendőt jósol? Uram, a paraszt, minden erő őseredője, szegényebb lett, mint az ágyrajáró, munkanélküli ipari proletár. Uram, a paraszt nem tudja „árúját“ hároom-négyszer évente megforgatni, mint mi, ő nem bírja el még a tizenhatszáz kamatot sem és ha az ő idegeik nem lennének jobbakk, már rég megperdült volna a dob és megindult volna a hosszú libasor messze országokba, világrészek-

be, új szerencsére, új tüzhelyre új életre, ahol „my house is my castle“.

— Nem lesz semmi baj, mert jön majd helyébe „Az új földesur“...

— De a föld nem áru, azt nem lehet normalizálni. A föld nem rizs, a mihez a sidneyi fűszeres éppen úgy ért, mint a liverpoli, a földdel meg kell barátkozni és tudni kell, hogy az egyik dűlő miatt kíván inkább zabot, a másik pedig inkább árpát. Ezért tartom én katasztrófálisnak azt a nemtörődömséget és talán tudatalatti averziót, melyet az illetékes körök mezőgazdáinkkal szemben tanúsítanak. Rongyos-foltos ruhában lehet járnunk, szlette ágyban lehet aludni, zsinde lyes házban lehet lakni, de enni — azt muszáj! A földi és égi hatalmak óvjának meg bennünket attól, hogy az éllel miszerek megdráguljanak vagy elfogyjanak. A gyomor nem politizál, hanem terrorizál és az ő szent parancsait politikai, társadalmi, faji, felekezeti, osztálykülömbőség nélkül mindenki vakon teljesíti, mert az éhség-nél már megszünik az agy, helyébe lép a narkotikus...

— Apropos „narkotikum“! Mit szól a szeszesekekhez és sörösökhöz?

— Lássá Szerkesztő ur, ők pszichológusok. Tudják jól, hogy abnormális idők abnormális emberei örömmel nyulnak az italosüveg után, akár

bor, akár pálinka, akár sör van benne, fő a mámor, mely legalább órákra felejti a multat, eltakarja a jelent és rózsaszínben mutatja a jövőt. De egyet elfelejtene: hiába a szindikátus, kartell, verseny, ha nincs szilva, burgonya, tengeri, árpa, szőlő.

— Ha nem áll lábra a paraszt, összeomlik a gyár, ha nem kap olesó kölcsönt a gazda, becsukhatja boltját a traktoros. Adjanak exportlehetőséget, mert ha a terményes négy lejt adhat falun az exporttojásért, akkor az én feleségem két lejtért veheti a városi piacon.

— Politizálni kezd, Kalmár Uram?

— Ellenkezőleg, azt akarom, ne vigyék a napi politikát a közigazdaságba. Parlamentet havonként gründolni és likvidálni lehet, de bankot, gyárat, vállalatot, földbirtokot — nem! Hát fontos az erdélyi közigazdasági élet szempontjából, hogy a kormánykerék néli szakállas vagy borotvált arcu tengerész áll? Nem, nekünk csak az a fontos, hogy a hajó nyugodtan szelje a habokat és menetrendszerűen érjen kikötőt. Elég lemondás tőlünk, hogy megelégszünk egy harmadosztályú, rossz berendezésű, rossz személyzetű, rossz konyhájú hajóval, holott a prospektus oceanjáró luxusgőzösről regélt, holott a vitéldij magasabb, mint a leg-tökéletesebb kéjgőzös fürdőszobás la-

A Transsylvania Bank Rt. modern fürdőt és üdülőtelepet létesít Bálványosváron

Több gyógyforrás és fürdő áll a közönség rendelkezésére — Részvénytársaság alakul a fürdőtelep kiaknázására

A háromszékmezei Torja község határában fekszik a legendás híri **Bálványosvár**, amelynek romjai alatt felbecsülhetetlen természeti kincsek rejtőznek. A történelmi nevezetességű várromot körülvevő erdőség alján, mintegy 100 hold felparcellázott kaszáló területen hatalmas üdülő- és fürdőtelep létesült a völgyből kibuggyanó, nagy értéket képviselő ásványvizek racionális kihasználására. A völgyben levő ásványvízforrások közül a „Margit”, „Anna”, „Transsylvania”, „Sylamer” és „Imola” forrásokat a gyulafehérvári Transsylvania Bank Rt. validáltatta.

A fürdőtelep rohamos fejlődését jellemzi, hogy hamarosan felépült öt villa, egy kénsavas hideg fürdő, nyole villa, egy szénsavas-sós melegfürdő, egy szálloda pedig épülőben van. A völgyben felszínre kerülő összes gyógyhatású vizek kihasználására, a telepen lévő és még ezután létesítendő fürdő, valamint a törvényes rendelkezések értelmében gyakorolható iparok, jogosítványok kizárólagos kihasználása és a parcellázott villatelkek eladására

a forrástulajdonosok részvénytársaság megalakítását határozták el.

A részvénytársaság működésének időtartama meghatározatlan, alapítókéje 2 millió 500 ezer lej, amely 500 darab egyenként 500 lej névértékű névre szóló részvényre oszlik. A részvényjegyzők kötelesek a részvényjegyzési felhívás aláírásával egyidejűleg minden egyes részvény 30 százalékát, vagyis 150 lejt, az alapítási költségekre pedig 100 lejt részvényenként a Transsylvania Bank Rt. kézdívársárhelyi fiókjához a „Bálványosvár Üdülőtelep és Fürdő Rt. Torja” számlájára készpénzben lefizetni, illetve átutalni.

A lejegyzett részvény hátralékos vételára fejében a részvényjegyzők kötelesek 1928. március 15-én 100 lejt, június 15-én 125 lejt, július 30-án pedig 125 lejt lefizetni.

A részvényjegyzés határideje 1928. február 25.

A részvénytársaság megalakulásával a Bálványosvári Üdülőtelep és Fürdő hatalmas fejlődésen fog keresztül menni és rövidesen egyike lesz nemcsak az országnak, de a keleti államok legjobb nevű fürdőtelepeinek. A részvénytársaság megalakulása után a részvényjegyzésekből befolyó összegeket elsősorban a fürdőhely területi kibővítésére, a kiépített miut, fürdők és ásványvízforrások foglalási árának fedezésére fogják előirányozni, továbbá hatalmas szállodaépület investíciós költségeinek kifizetésére fordítják. Ezeket az összegeket meghaladó részvénytőke alkotja majd a társaság forgótőkéjét, amelynek nagysága biztosítani látszik a fürdőtelep adminisztrációjának és kihasználásának zavartalan menetét.

A Bálványosi fürdő-üdülőtelep racionális kihasználását célzó részvénytársaság 1928. március 10-én délután 4 órakor tartja alakuló közgyűlését Kézdívársárhelyen, a gyulafehérvári Transsylvania Bank Rt. fiókjának helyiségében.

A részvénytársaság sikeres megalakulását ismert gazdasági szaktekinetlyek biztosítják. Az alapítók között szerepelnek elsősorban László Endre, a Transsylvania Bank Rt. vezérigazgatója, aki fáradhatatlan agilitásával és szervező erejével többször bizonyosságot tett pénzügyi szakismeretéről, továbbá Balázs Ferenc gyulafehérvári kanonok, Tóth Balázs bankigazgató, dr. Lukács Vilmos ügyvéd, Szócs Bálint szeszgyáros, Kirizs Sándor, Szép Ödön, Magyar Arnold és Kézmárky József kereskedők.

A fürdőtelep értékét eklatánsan bizonyítja geográfiai elhelyezése. A

kosztályu jegyének az ára.

— Apropos „utazás”! László Endre vezérigazgató itt volt a múlt héten és az Erdélyi Gazdasági Bank Rt. már kitétte a „Transsylvania” ideiglenes cégtábláját.

— Van László Endrének tarsolya?

— Ezt nem értem...

— Napoleon szerint minden katona a marsalbotot tarsolyában hordja. Nem lehetne ezt vonatkoztatni a bank vezérekre is? Így legalább remélhettem, hogy László Endre lesz Erdély közgazdasági Napoleona és Erdély is a „rentesek” földje lesz. Feltétlenül szükségünk van egy emberre, aki nem csak rátermett erre a szerepre, de aki a felelősséget is vállalni meri és vállalni tudja a közgazdasági történelem ítélőszéke előtt. És hiszem, hogy ő vállalja, mert Erdély jó kezében jó talaj lenne.

— Félek Uram, mert Erdély tulságosan ragaszkodik a megszokott elvekhez, rendszerekhez, szokásokhoz, hagyományokhoz.

— Tévedés Szerkesztő Ur! Csak egy példával szolgálok. Erdély egyik kis városában egy nem is nagyon közismert ember harcot hirdet a múlt irodai rendszereinek és folyóiratban ismerteti a Nyugaton bevált és a dekonjunktúra folytán szükségessé lett

munkamegtakarítást célzó és szolgáló új adminisztratív és organizációs rendszereket. Azon a földön, ahol ilyen emberek ilyen bátorsággal rendelkeznek, ott még lehet valamit elérni. Csak legyen, aki vezessen és csak legyenek, akiket vezessenek.

— Nézze, a bankvezér-doyen mily mosolygó arccal lépett be.

— Állarc, megriadt kedélyek lecsillapítására, mely igazolja, milyen melegszerű ember, aki hőiesen példát statuál az optimizmusra, nehogy idő előtt feladjuk a harcot, melyet az ő és ifjabb társai vezetése mellett vívunk a Létért. Kisebb célokért már nagyobb áldozatokat is hozott, mint a haladó erdélyi közgazdaság életének meghosszabbításáért néhány nyilvános mosolyt.

— Micsoda cigarettát szív Ön? Kétszer akkora a szopókája, mint a hüvelyé; ez orosz cigaretta.

— Nem Uram, a dohányforgalom még nem indult meg Oroszországgal, ellenben az 1925. évben mintavásár volt Kisenevben és a dohányjövédéki vezérigazgató orosz mintájú cigarettakülönlegességgel lepte meg a besszarabiai tartományt, bizonyossággal annak, hogy az országrészek speciális kívánásaira is figyelemmel tud lenni kormányunk, — ha az dohányjövédékét jelent.

—n—e

Transsylvania Bank Rt. által validáltatott forrásvizek közül a Margit-forrás a fürdőtelep közepén fekszik. Vegyelemzés szerint a forrás vize hig, konyhasós, lugos és földes savanyuvíz, vízbőrsége percenként 20 liter.

Gyógyhatású vesebajoknál, hólyaghurutnál, vérszegénység ellen, légző és emésztő szervek hurutos bántalmainál, gyomorsav elégtelenség, valamint ideges bélbaj és reumatikus bántalmak ellen.

A Transsylvania, Anna, Sylamer és Imola források vizei is felbecsülhetetlen értékű gyógyanyagokat tartalmaznak

A megalakítandó részvénytársaság igen alapos munkát végezhet azzal, hogy ezt a nagy jövőt ígéro fürdőtelepet valóban nyugati nivóra emeli és lehetővé teszi ugy a beföldi, mint a külföldi gyógyulni és pihenni vágyó közönség részére új, modern üdülőtelepen és fürdőhelyen az eredményes gyógyulást, a modern szelelmi és fizikai regenerációt.

A részvények lapunk szerkesztőségénél is jegyezhetőek.

A kolozsvári Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. mérlegülése

A Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Kolozsvár egyik legregibb pénzintézetének igazgatósága február 9-én tartotta meg ifj. gróf Béli Kálmán elnöke alatt mérlegmegállapító ülést.

A mérleget, mely ennek a tekintélyes pénzintézetnek múlt évi hatalmas fejlődéséről számol be, lapunk más helyén közöljük.

Az intézet forgalma 18 milliárd és 939 millió lej volt és 3 milliárd 375 millió lej emelkedést mutat a lefolyt évben. E hatalmas számok igazolják az intézet óriási forgalmát, melyet az intézet a kolozsvári piacon, valamint dési, zsidói és bethleni fiókja utján lebonyolít.

Különösen szembeötlő az intézet betétállományának rendkívüli emelkedése. A betétek jelenlegi összege 164,990.521.76 lej, amely az előző évvel szemben 24 százalékos emelkedést tüntet fel.

Az intézet által kezelt aktívák összege 244,138.850.66 lej (52 millió 875.482.85 lej 28 százalékos szaporodás).

Váltótárca-állománya 120,441.889 lej (38,535.989 lej, 47 százalékos emelkedés), melyből csak 512.664 lejt visszleszámitoltak.

Pénztári készlete és azonnal esedékes követelése pénzintézeteknél 34,259.384.91 lej.

A 20 millió részvénytőke után a kimutatott tiszta nyereség 5,381.767.60 lej, az előző évi 3,366.839.18 lejjel szemben, 2,014.928.42 lejjel több.

A március első felében megtartandó közgyűlésnek javasolni fogja az igazgatóság, hogy osztalék fejében ugyanannyit, mint az előző évben, vagyis nettó 17 százalékos állapítson meg, a rendes tartalék-alapot 800.000 lejjel dotálja és a kétes követelések tartalék-alapját 1 millió lejjel, a nyugdíjalapot pedig 200.000 lejjel növelje.

Informațiuni HIREK

Fabrica de electricitate S. A. din Deva a fost cumpărată de un consorțiu. Creditul pentru Intreprinderi Electrice a vândut pachetul său de acțiuni ale Fabricii de electricitate din Deva pentru suma de 2 milioane 800.000 lei unui consorțiu în frunte cu dl Petru Groza fost ministru. Sub noua conducere fabrica se va mări cu o rezervă de 800 cai vapori și se proiectează ca fabrica astfel mărîtă să dea curent electric atelierelor de cai ferate din Simeria situată numai la câțiva kilometri dela Deva.

Inițierea S. A. „Materia” din Brașov. Comerciantul de articole și materiale brute și fier vechiu din Brașov Mihály Endre și Maibaum Iuliu din Brașov fuzionându-și firma au inițiat sub numirea de „Materia” o nouă întreprindere comercială de materiale brute metale și fier vechiu. Noua firma va funcționa în forma de societate cu nume colectiv. Noua întreprindere va avea birouri în str. Gării No. 64/a Brașov.

Banca Națională a revocat circulară trimisă băncilor. După încheierea ziarului aflăm că Banca Națională și a revocat circulară trimisă băncilor, pe care o publicăm la pagina 7 a ziarului nostru.

Comerciantul de pielărie Rosenfeld Ákos & Co. din Alba-Iulia, care înainte cu câteva săptămâni s'a declarat în insolvență a încheiat un acord cu creditorii, cari vor primi din pretensiunile lor o cotă de 60%. Intre creditorii mai mari ai comerciantului figurează între mai mulți creditorii și Fabrica de Pielării Frații Renner S. A. din Cluj.

Rosenfeld Ákos gyulafehérvári bórkereskedő kiegyezett hitelezőivel. Rosenfeld Ákos és Társa gyulafehérvári bórkereskedő, akinek fizetési nehézségeiről megemlékeztünk, hosszas tárgyalás után kiegyezett hitelezőivel, akik elfogadták a cég részéről felajánlott 60 százalékos kielégítési kvótát. A cég főhitelezője a kolozsvári Renner Testvérek és Társai bórgyár volt.

A Temesvár-Erzsébetvárosi Takarékpénztár Rt. közgyűlése. A Temesvár-Erzsébetvárosi Takarékpénztár Rt. február 10-én tartotta meg 36. évi rendes közgyűlését. A pénzintézet egymillió lej alap és 780 ezer tartalékalap mellett az 1927. év folyamán 6 millió 292 ezer 837 ezer lej betétet kezelt és az elmúlt évben 342 ezer 208 lei tiszta nyereséget ért el. A közgyűlés az igazgatóság jelentését elfogadta és megadta a felmentvényt.

„Materia” céggel Brassóban új vállalat alakult. Mihály Endre és Maibaum Gyula nyersterménykereskedők „Materia” céggel Brassóban társas céget alapítottak. A cég foglalkozik nyerstermények, ócskavas és a fémszakmába vágó cikkek vételével és eladásával. A cég közkereseti társaság alakjában működik és Brassóban a Str. Gării 64/a szám alatt rendezte be irodáját.

SZANA ZSIGMOND angol konzul, a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. vezérigazgatója a pénzintézet mérlegmegállapító ülése után megkezdte egy hónapos szabadságát, melyet külföldön tölt el. Szana Zsigmond március 17-én, a pénzintézet közgyűlésére tér vissza Temesvárra és ekkor veszi át újlag a pénzintézet vezetését. A vezérigazgatót távollétében Sándor és Schiller Gyula igazgatók helyettesítik.

—x—

Conducerea Băncilor Asociate din Arad

Lichidarea Băncilor Asociate din Arad amenință din nou să se înămoalească. Modalitățile încercate până acum pentru a obține o lichidare cât de cât mai convenabilă. Au fost zădărnice prin atmosfera ostilă, la care a contribuit cu mare parte și altitudinea alarmistă a presei minoritare.

Conducerea băncii mai face o încercare, propunând Băncii Ara-

Oravicán kirendeltséget állított fel a temesvári kereskedelmi és iparkamara. A temesvári kereskedelmi és iparkamara igazgatótanácsa december havi ülésén elhatározta, hogy Oravicán és Lugoson kirendeltséget állít fel. Az oravicai kamarai kirendeltséget a napokban iktatták be hivatalába. A beiktatáson Temesvárról Oprea János kamarai elnök és Lendvai főtitkár vettek részt. Az oravicai kirendeltség elnöke Martian Livius, a Resicai Vasművek és Uradalmak Rt. egyik igazgatója, míg főtitkára Molin

dane și Cassei de Păstrare și de Credit a Comercianților să-și asumă sarcina lichidării în schimbul unui comision de 2% din totalul de lichidat și oferind în plus și organizațiile sucursalelor din provincie.

Nu se prea pot pune mari nădejdi nici în reușita acestei propuneri și renunțăm să facem vre-o prognoză cu privire la sfârșitul, ale cărui șanse se întunecă tot mai mult.

Romulus bankigazgató, volt országgyűlési képviselő lett.

Új igazgatósági tagok a temesvári Polgári Takarékpénztárnál. A temesvári Polgári Takarékpénztár Rt. legutóbb megtartott igazgatósági ülésén Klein Imre igazgató javaslatára az igazgatóság tagjaiul megválasztották: Csongor György vezérigazgató, Gregor Alajos, Kasztriener Samu, dr. Kemény Gyula, Klein Dávid, Lintia Valér, Löffler Lipót, dr. Ruduean Roman, Somogyi Károl és Unga Ármin.

Cséplőgépek Diesel-motorok Malmi gépek Traktorok

Eredeti gyári árak! — Kedvező fizetési feltételek!

Román Gazdasági Gépkereskedelmi Rt.

CLUJ, Str. Regina Maria 45.

Telefon : 151.

Telegramm : LOCOMOBIL.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

C L U J

VAGYON

MÉRLEGSZÁMLA 1927. DECEMBER 31-ÉN

TEHER

Készpénz — — — — —	15,490.819	91			Részvénytőke — — — — —			20,000.000	
Avistakövetelés pénzüzetektől	18,768.565		34,259.384	91	Tartalékok:				
Értékpapírok			83.810		Tartaléktőke — — — — —	6 300.000			
Váltók — — — — —			120,441.859		Kétes követelések tartalék-				
Adósok — — — — —			65,535.881	22	alapja — — — — —	2 000.000		8,300.000	*)
Garanciák — — — — —			18,809.675		Alapok:				
Ingalanok:					Nyugdíjalap — — — — —	1,566.000			
Cluj, Piața Unirii Nr. 6. —	880.000				H. Ferenczy Gyula v. ig. XXX.				
Dej, fiók székháza — —	50.000				év jub. tisztv. alap — —	134.000		1,700.000	**)
Jibou, fiók székháza — —	150.000				Betétek — — — — —			164,990.521	76
Beclean, fiók székháza —	117.826	53			Hitelezők — — — — —			21,582.805	80
Cluj, Téglás-utcai szeszgyár					Visszleszámított váltók — —			512.664	
és egyéb ingatlanok — —	3,810.414		5,008.240	53	Garanciák — — — — —			18,809.675	
Felszerelések központ és fiókok-					Be nem váltoit szelvények —			88.382	50
nál teljesen leírva — —					Átmeneti kamatok — — — —			2,773.034	
Beszédési értékek — — —	16,503.231				Beszédési értékek — — — —	16,503.231		5,381.767	60
					Tiszta nyereség — — — — —				
			244,138.850	66				244.138.850	66

*) Ez évi dotációval 9,100.000 — Lei.

**) Ez évi dotációval 1,900.000 — Lei.

TARTOZIK

EREDMÉNY-SZÁMLA

KÖVETEL

Költségek:					Nyereség áthozat 1926 évről —			246.839	18
Igazgatók, tisztviselők és egyéb					Tiszta kamat jövedelem jutalé-			11,877.925	24
alkalmazottak fizetés és la-					kok és egyéb nyereségek —			423.058	
káspénz illetménye, adók,			6,166.054	82	Ingatlanok jövedelme — —				
portó és sürgönydíj — —									
Törvény által megengedett ké-			1,000.000						
tes követelések tartalék-alap-									
jára adómentesen átírva —									
Nyereség egyenleg:									
Nyereség áthozat 1926 évről	246.839	18							
1927 évi tiszta nyereség —	5,134.928	42	5,381.767	60					
			12,547.822	42				12,547.822	42

Cluj-Kolozsvár, 1927 évi december hó 31-én.

A Z I G A Z G A T Ó S Á G:

Fodor József s. s.
vezérigazgató helyettes

Ferenczy Gyula s. k.
alelnök vezérigazgató

Ifj. Gróf Béli Kálmán s. k.
elnök

Gróf Teleki László s. k.
társelnök

Dr. Óvári Elemér s. k.
alelnök

Stan Ghiteșcu s. k.

Alexandru Lăpedatu s. k.

Hienz Vilmos s. k.

Christu Simionescu s. k.

Hirsch Vilmos s. k.

Mendl Jakab s. k.

Ungár Lajos s. k.

Báró Wesselényi Miklósné s. k.

Ezen mérleghámlát az üzleti könyvekkel egybeahasonlítva, megegyezőnek találtuk.
Cluj-Kolozsvár, 1928 évi február hó 10-én.

Dr. Bene Ferenc s. k., f. b. tag
Sennensieb Hermann s. k. f. b. tag

Zopa István s. k., f. b. tag

Dr. Tosa Gyula s. k. f. b. elnök
Bergner Dezső s. k. f. b. tag

Descrierea stațiunii climaterice și de recreație a Cetății Balványos

O societate anonimă va exploata comoriile naturale pe teritoriul stațiunii de recreație și balneare a cetății „Bálványos“.

Pe vârful unui munte în formă de cou din hotarul comunei Turia, județul Treiscaune, în mijlocul pădurilor foioase se ridică falnic către cer ruinele cetății Balványos, ultimul loc de scăpare al strămoșestei regiuni turane, cea de pe urmă biserică a puternicului Dumnezeu al istirei. La poalele acestor ruine de cetate se întinde o minunată vale frumoasă, care este înconjurată dinspre est de muntele cetății Balványos, dinspre sud grupul muntos al muntelui Turia, dinspre vest muntele „Büdös“ renumit în privința peșterii cu pucioasă și dinspre nord de muntele numit muchia „Cec“.

În această vale sunt foarte multe ape minerale, cari sunt foarte eficiente pentru beut și scădat. Banca Transsylvania s. a. a înființat pe acest teren o baie. Toată valea este parcelată în locuri de vilă. S-au construit acolo cinci vile, o baie rece, sunt în curs de construire opt vile, un restaurant (Hotel) și o baie caldă de sare.

Banca Transsylvania S. A. a validat apele de izvor din această

vale, ferit de praf și vânt. Indicațiunile privitoare la apele de izvor sunt următoarele:

1. Izvorul „Margit“ în mijlocul colonoeo balneare este izvorul Margit a cărui apă conform analizei, este acra subțire (saliculinară) — leșioasă — cu pământ. Abundența în apă 20 litri pe minută. Efectul de vindecare al apei Margit se poate recomanda mai ales, în contra bolilor de rinichi, câtar de bășică, anemie, la toate atacurile de catar, ale organelor de respirație și mistuire (digerare) boile nervoase intestinale, trândăvia intestinală și la insuficiența acidului gastric, precum și în contra durerilor reumatice.

2. Izvorul „Transsylvania“, conține apă acra, slabă, sărată, feruginoasă, excelentă apă de beut.

3. Izvorul „Anna“ are apă tare sărată cu acid carbonic, acra. Efectul ei vindecător s'a dovedit cu puterea vindecătoare la bolile de femei. Pentru exploatarea apei s'a luat în plan construirea băilor calde.

4. Izvorul „Sylamer“ este o apă acra, glaubersărată, acid carbonic, care în caz de constipațiune este

renumită ca apă purgativă reușită.

5. Izvorul „Imola“ este puțin departe de băi. Are apă leșioasă sărată, cu pământ, acra. A fost analizată de profesorul universitar dr. Ruzicska Bela, chimist de Stat. Conține foarte mult bioxid carbonic liber. Eficacitatea acesteia întrece efectele izvorului Margit, prin faptul, că în cazul de insuficiență de acid gastric rezultă vindecare sigură. Are și puțin iod și astfel e reală apă medicală. Cu vin se poate bea de minune. Transportul ei se face bine. În sticle astupate se poate ține mult timp și menține totdeauna limpezimea cristalină.

Pe această stație balneară din 100 loturi de vilă s'au vândut 35. Foturi pentru vile rămase se pot căpăta cu preț convenabil.

Gările de C. F. R. ale băilor sunt: Bicsadul, dela care sunt situate la 15 Kmetri și Târgul-Săcuesc, dela

care sunt la 20 Kilometri. Între Bicsad, Balványos și Târgul-Săcuesc ducă printre păduri o frumoasă șosea de prima comunicație. Pe această șosea dela ambele gări se călătorește cu trăsura.

Pe timpul sezonului de băi circulă autobuse.

În scopul exploatării comorii naturale a teritoriului balnear se va forma societate pe acțiuni. Această societate pe acțiuni va exercita drepturile de băi, în urma obținerii exclusive a brevetelor și autorizațiilor exercitabile în sensul dispozițiilor legale, exploatarea aceluia în regie proprie sau prin arendare.

Numele băiei: Stația de recreație și balnear a cetății „Balványos“. băile Csizsár, peșterile de pucioasă din Turia, lacul Sfântei Anna, unde se pot face excursiuni de plăcere și șiințifice, este o adevărată plăcere pentru cei ce merg la băi.

Ha

Nagyváradra jön és jól akar ékezni nemulassa el felkeresni a

Színházi éttermet

A s z i n h á z m e l l e t t

Societatea Națională de Credit Industrial

CONVOCARE

Potrivit art. 86 și 87 din statute, d-nii acționari ai societății Naționale de Credit Industrial sunt invitați a lua parte la adunarea generală ordinară, ce va avea loc în ziua de 12 Februarie 1928, în localul Băncii Naționale a României din București, ora 10.30 dimineața.

Vor avea dreptul a lua parte la adunare generală toți d-nii acționari cari

figurează în registrele de acționari ale societății noastre până la data de 31 Ianuarie 1928, precum și cei ce vor fi cerut înscrierea lor printr'o scrisoare adresată societății noastre până în ziua de 7 Februarie 1928.

D-nii acționari împiedicați a lua parte personal la această adunare generală, pot trimite procurile lor la sediul societății până în ziua de 9 Februarie 1928.

Dacă în ziua hotărâită nu se va

întruni numărul de acțiuni prevăzut în art. 92 din statute, ședința se amână pentru ziua de 19 Februarie 1928, ora 12, adunarea urmând a avea loc tot în localul Băncii Naționale a României din București.

Ordinea de zi a adunării generale ordinare:

1. Darea de seamă și bilanțul încheiat la 31 Decembrie 1927.

2. Descărcarea consiliului de administrație de gestiunea sa.

3. Distribuția beneficiilor.

4. Fixarea retribuirii censorilor.

5. Alegerea unui membru în consiliul de administrație în locul d-lui Vladimir Athanasovici, al cărui mandat expiră la 31 Decembrie 1928, conform art. 76 din statute. Vechii membri sunt reeligibili.

6. Alegerea unui membru în consiliul de administrație, în locul actualmente vacant.

Consiliul de Administrație.

ACTIV

BILANȚ GENERAL încheiat la 31 Decembrie 1927

PASIV

Acționari — — — — —		988.400	Capital — — — — —		500.000.000
Casa: numerar și disponibil la bănci — — — — —		27.201.278	Fond de rezervă statutar — — — — —	21.404.630	
Efecte publice — — — — —		13.252.047	„ pentru creanțe dubioase — — — — —	5.000.000	
Efecte publice ale fond. statutare (val. nominală lei 18.025.500) — — — — —		7.324.608	„ special pentru imobil — — — — —	33.000.000	59.404.630
Portofoliu de scont — — — — —		437.974.174	„ de pensii și ajutoare — — — — —	—	3.650.183
Conturi curente:			„ pentru mica industrie — — — — —	—	12.853.130
Cu garanție ipotecară — — — — —	1.593.392.418		Depunători spre fructificare — — — — —	208.029.381	
„ gaj comercial — — — — —	201.207.468		Bonuri de casă — — — — —	220.000.000	
„ scris. de garanție și credit personal — — — — —	426.178.551	2.220.778.437	Angajamente pentru efecte rescontate — — — — —	1.690.258.406	2.118.287.777
Participațiuni industriale — — — — —		60.339.000	Dobânzi cuvenite anulul 1928 — — — — —	—	3.241.060
Mobilier și casse de fier — — — — —		1	Diverse conturi — — — — —	—	7.025.537
Imobil — — — — —		13.965.000	Profit și pierdere:		
		2.811.822.945	Report din 1926 — — — — —	1.410.418	
			Beneficiu pe 1927 — — — — —	105.950.200	107.360.618
					2.811.822.945
CONTURI DE ORDINE			CONTURI DE ORDINE		
Efecte de cont curent — — — — —		2.548.620.000	Depunători de efecte de cont curent — — — — —		2.548.620.000
Ipoteci, gajuri comerciale, seziuni, efecte comerciale și titluri în gaj, scrisori de garanție — — — — —		2.597.303.530	„ de ipoteci, gajuri comerciale, cesiuni, efecte comerciale și titluri în gaj, scrisori de garanție — — — — —		2.597.303.530
Garanții statutare — — — — —		260.000	Depunători de garanții statutare — — — — —		260.000
Polize de asigurare pentru ipoteci și gajuri — — — — —		6.251.233.524	Diverși, polize de asigurare — — — — —		6.251.233.524
Diverse conturi — — — — —		29.066.000	Diverse conturi — — — — —		29.006.066
		11.426.483.054			11.426.483.054

DEBIT

CONT DE PROFIT ȘI PIERDERI încheiat la 31 Decembrie 1927

CREDIT

CHELTUELI GENERALE:					
Salarii și gratificații, chiriile, imprimare și registre, luminat și încălzit, tantiemele contractuale ale direcțiunii, indemnizația censorilor, a comitetului de direcțiune și a comisariatului guvernului — — — — —	22.728.950		Report din 1926 — — — — —		1.410.418
Diverse — — — — —	837.199		Dobânzi și beneficii diverse — — — — —		157.229.757
Ajutoare și binefaceri — — — — —	9.713.408	33.279.557			
Impozite — — — — —	—				
Fond special pentru imobile — — — — —	—	18.000.000			
Beneficiu net:					
Report din 1926 — — — — —	1.410.418				
Beneficiu din 1927 — — — — —	105.950.200	107.360.618			
		158.640.175			158.640.175

Președinte, OSCAR KIRIACESCU.

Șeful contabilității, TH. NITZU, expert-contabil.

Director general, Ing. insp. general GH. POPESCU. Subdirectori generali: VICTOR SIĂVESCU, Ing. insp. general L. ERBIGEANU. Am verificat prezentul bilanț și contul de profit și pierdere, conform art. 186 din codul comercial și le-am găsit în concordanță cu registrele, Censori: C. I. BAICOIANU, DR. GHERON NETTA, expert-contabil: C. ORMULU.

Egyesült Kisegítő és Takarékpénztár Rt. Turda zárszámadata 1927. évről

TARTOZIK

Mérleg-számla 1927. december 31-én.

KÖVETEL

	Lei		Lei			Lei		Lei	
		b		b			b		b
Vagyon :					Teher :				
Kézpénz — — — — —	2,626.646	04			Résztvénytőke — — — — —			5,000.000	—
Pénzüntézeteknél rendelkezésre álló összeg — — — — —	183.555	90	2,810.201	94	Tartalékalapok — — — — —			3,400.000	—
Kölcsönök:					Kétes követelések tartaléka — — — — —			1,000.000	—
Váltó fedezettel — — — — —	10,335.432	35			Nyugdíjalap — — — — —			406.434	—
Bekebelezés és váltófedezzettel — — — — —	25,666.728	55			Betegek — — — — —			48,465.480	97
Adósok folyószámlán (bekebelezés és váltófedezzettel) — — — — —	21,841.364	33	57,843.525	23	Pénzüntézet hitelező — — — — —			2,326.538	03
Értékpapírok — — — — —			2,477.645	50	Átmeneti és fedezeti letétek — — — — —			926.536	46
Ingatlanok — — — — —			35.882	15	Fel nem vett osztalék — — — — —			171.658	—
Szavatosságok — — — — —			1,585.000	—	Átveneti kamatok — — — — —			292.900	—
Nyilvántartási számlák — — — — —			592.767	51	Nyilvántartási számlák — — — — —			592.767	50
			65,345.022	32	Szavatosságok — — — — —			1,585.000	—
					Nyereség-hozat 1926. évről — — — — —	105.642	79		
					Tiszta nyereség a f. évbea — — — — —	1,072.464	57	1,178.107	36
							32	65,345.022	32

Turda, 1927. december hó 31-én.

Dr. Balogh Elek s. k.

Kimpel Flóris s. k.

Könyvelésért: Hindler Vince s. k.

Dr. Csutak Kálmán s. k.

Id. Gagesi József s. k.

Kimpel Antal s. k.

Miron Kajetán s. k. alelnök

Polonyi Sándor s. k. alelnök,

Kovács Atilla s. k.

Tutsek Ferenc s. k. elnök,

Weress Ferenc s. k.

Id. Zalányi György s. k.

Tóth Olivér s. k.

Dr. Dézsi Olivér s. k.

Nagy Dénes s. k.

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Osztian Géza s. k.

Osztian Ernő s. k.

Dr. Páll Gábor s. k.

A Nagyszalontai Takarékpénztár Részvénytárs. 58. évi zárszámadata az 1927. évről

ACTIV — VAGYON

Bilanț la 31 Dec. 1927 — Mérleg 1927. dec. hó 31-én.

PASIV — TEHER

	Lei		Lei			Lei		Lei	
		b		b			b		b
Numerar — Kézpénz — — — — —	1,034.403	26			Capital acționar — Részvénytőke — — — — —			5,000.000	—
Pretensiuni de la bănci — Követelések pénzüntézeteknél — — — — —	644.346	66	1,678.749	92	Fond de rezerva — Tartalékalap*)	650.000	—		
Portofoliu de cambii — Váltótárca — — — — —	24,427.587	50			Fond de rezervă pentru creanțele dubioase — Kétes köv. tartalékalapja	1,000.000	—		
Debitori în cont-curent — Folyószámlai adósok — — — — —	15,859.006	80			Fond de penziune — Nyugdíj-alap**)	315.000	—		
Imprumuturi ipotecare — Jelzálogkölcsönök — — — — —	16.414	13	40,303.008	43	Fond de rezervă pentru scăderea valorii imobilelor — Ingatlan értékcsökkenési-alap***)	100.000	—	2,065.000	—
Efecte — Értékpapírok — — — — —			126.529	—	Depuneri în livrete și în cont curent — Betétek könyvecskékre és folyószámlára — — — — —	31,780.983	07		
Edificiul institutului și casa dată în chirie — Intézeli szék- és bérház	2,650.000	—			Reescont — Visszleszámítás — — — — —	1,618.800	—		
Imobile cumpărate la licitații — Árverésen vett ingatlanok — — — — —	214	53	2,650.214	53	Dividende neridicate — Fizetetlen osztalékok — — — — —	79.529	25	33,479.312	32
Debitori pentru garanții — Szavatossági adósok — — — — —			2,282.468	—	Garanții — szavatosságok — — — — —			2,282.468	—
			47,040.969	88	Beneficiu transitorii - Átmeneti tételek: Dobânzi, comisioane și chirii — Kamatok, jutalékok és házbérek — — — — —			1,941.501	98
					Beneficiu — Nyereség:				
					Report din anul 1926 — Előhozat az 1926 évről — — — — —	77.417	55		
					Profit net în anul 1927 — 1927 évi tiszta nyereség — — — — —	2,698.454	13		
					Total — Összesen:	2,775.871	68		
					Dotăriunea fondului pentru creanțe dobioase — Kétes követelések tart.	503.184	10	2,272.687	58
					• Cu dotăriunea anul curent. Ez évi hoz. 900.000 L. • • • • • 400.000 L. • • • • • 150.000 L.			47,040.969	88

KIADÁSOK Contul profit și pierdere la 31 Dec. 1927 - Veszteség — Nyereség-számla 1927. dec. 31. JÖVEDELMEK

	Lei		Lei			Lei		Lei	
		b		b			b		b
impozite și taxe — Adók és illetékek	378.585	34			Dobânzi le cambiilor, imprumuturilor ipotecare, conturilor-curente și comisioane — Váltó, jelzálog, folyószámla, értékpapír kamata és jutalékok — — — — —			10,022.072	82
Dobânzi plătite — Fizetett kamatok	5,796.837	98			Chirii — Házbérjövödelmek — — — — —			163.820	22
S larii — Fizetések — — — — —	964.420	11			Reportarea profitului — Nyereség át-hozat — — — — —			77.417	55
Cheltuieli administrative — Üzl. költs.	247.892	48							
Intreținerea edificiilor — Épületek karbantartása — — — — —	85.603	—							
Onorariile de prezență - Jelenléti díjak	11.250	—	7,484.588	91					
Descrieri — Leírások:									
Pentru fondul creanțelor dubioase — Kétes követelések alapjára — — — — —	503.184	10							
Descrierea efectelor — Értékpapírokból leírás — — — — —	2.850	—	506,034	10					
Beneficiu — Nyereség:									
Report din anul 1926 — Előhozat 1926. évről — — — — —	77.417	55							
Profit net în anul 1927 — 1927. évi tiszta nyereség — — — — —	2,698.454	13							
Total — Összesen:	2,775.871	68							
Dotăriunea fondului pentru creanțe dubioase — Kétes köv. tartalékára	503.184	10	2,272.687	58					
			10,263.310	59				10,263.310	59

Salonta, la 10 Ianuarie 1928.

Nagyszalonta, 1928. január hó 10.

Sebestyén Sándor
casier — pénztárnokRácz Gyula
șef-contabil — cégjegyző-főkönyvelő. — contabil expertCsatáry Gyula
contabil autorizat — cégjegyző-könyvelőDIRECTIUNEA: — IGAZGATÓSÁG:
Csáky György director general — vezérigazgató. Dr. Paul Gall vicepresidente — alelnök. Hemthal Arthur președintele — elnök. Szathmáry Sándor vice-președintele — alelnök. Varga Zoltán director executiv — ügyvezető-igazgató. Balogh György, K. Balogh Ferenc, Dr. Ioan Cămpianu, Fráter Emil, Lakatos Gyula, Molnár Mihály, Dr. Hadházy Kálmán, Müller György, Dr. Sarkady Dániel, Szemes István.

Dr. Ervin Manó,

Király József,

Böszörményi Lajos președintele — elnök.

Pápay Gyula,

Preisz Dénes

Mérlegkritika

A Temesi Szesz nyeresége 58 % — Szeszadóhitele 15 százalékkal emelkedett

Közismert a liberális és az Averescu-kormány szesz törvénye és szeszrendelkezései által teremtetett lehetetlen helyzet és így az erdélyi piacon a legnagyobb meglepetést keltette a Szana-Szesz nyereségkimutatása, mely szerint 12 millió lej alaptőke mellett 6 millió 952 ezer 465 lej 37 bani tiszta hasznót mutat fel a Taussig ügyvezető és Forster műszaki igazgatók által ellenjegyzett 1927. évi mérleg.

A tartalékok 18 millió 185 ezer 701 lej 41 banis összege 500 ezer lej emelkedést mutat. Az 1926. évi 14 millió 436 ezer lejes összeggel szemben a vállalat szeszadóhitele 19 millió lejre emelkedett. Az ingatlanok, felszerelések és kontingens 6 millió 455 ezer 18 lej 98 banis összege az 1926. évi 6 millió 517 ezer 548 lej 98 banis tételével szemben a folytonos építkezések, beruházások és a kontingens emelkedése ellenére és 62 ezer 530 lej

csökkenést, végeredményben tehát jelentős latenciaemelkedést involvál.

A Szana konzern óvatossága és a mindenkor helyzetet azonnal eszkomptáló politikája érvényesült a kihitelezéseknél, melyet az elmúlt esztendőben 42 millió 240 ezer 244 lejről 29 millió 662 ezer 195 lej 16 banira szállítottak le és az 1926. évi 25 millió 257 ezer 546 lej 55 banis helyett inkább 38 millió 225 ezer 213 lej 70 banis nyersanyag és készáru leltárral zárták az 1927. év mérlegét.

Bár úgy a bruttó, mint a nettó nyereség csökkent, az adó mégis 86 százalékkal, 1 millió 131 ezer 113 lejjel emelkedett. A nyugateurópai mentalitás szociális érzéke nyilvánult meg a vállalat irányításánál, midőn a depresszió ellenére is újabb 500 ezer lejjel honorálta a tisztviselőket és alkalmazottakat nyugdíjalapját.

A szilágysomlyói Közgazdasági Bank jubiláris mérlege

Harminc évi fennállás után megtartja a szilágysomlyói Közgazdasági Bank Részvénytársaság 30. rendes évi közgyűlését, amelyen megelégedéssel fogják látni a rész-

vényesek, hogy a bank az elmúlt évben is folytatta fejlődését, melyet igazol az 1923. és 1927. évi mérleg következő összehasonlításra:

	1923. év.	1927. év.
Alaptőke	500.000.—	4.000.000.—
Tartalékok	47.125.56	800.000.—
Hitelezők	515.902.91	2.366.300.—
Betétek	1.278.739.79	13.048.658.—
Váltótárca	1.103.206.13	11.321.175.72
Adósok	1.102.940.54	7.750.217.15
Tiszta nyereség	38.371.87	766.182.19

A bank, mely áruüzletekkel intenzíven foglalkozik, jelentős latenciákkal rendelkezik a leértékelt ingatlan, felszerelés, értékpapír és árulettárban, valamint az átmeneti tételek közel 500 ezer lejes összegében.

A mai közgyűlésen határoztnak a 6 millió lejre engedélyezett alaptőkeemelés 2 millió lejes hátralékának bejegyzési módzatairól.

A kormány sajnálatos erdélyi adópolitikájának az évek folyamán kifejeződött megszokottsága mellett is szembejön, hogy a 2 millió 230 ezer 682 lej 90 bani bruttó nyereségből 25 százalékos, 552 ezer 531 lej 65 banit emésztett fel az adó.

Szépvízi Első Takarékpénztár
A Szépvízi Első Takarékpénztár Részvénytársaság az első üzleti évben 1 millió lej alap- és 3 millió 713 ezer 957 lej idegen tőkével 295 ezer 610 lej tiszta nyereséget, vagyis 29 és fél százalékos jövedelmezőséget ért el. Az intézet 2 millió 967 ezer 322 lej betétet kezelt, míg a kihelyezések összege 4 millió 933 ezer 450 lejt tett ki. Összköltsége 295 ezer 989 lej, kamatfizetése 445 ezer 721 lej, kamatbevétele 1 millió 38 ezer 449 lej, az általa igénybe vett folyószámlai és váltóhitel pedig 536 ezer 635 lej volt. Átlagos kamattétel betéteknél 15 százalékos, kihelyezéseknél 20 százalékos, tehát a spannung 5 százalékos, ami a „Zakariás bank” szoliditását dokumentálja. A 268 ezer 508 lejes pénztári készlet az alaptőke 27 százalékos és az igénybe vett tőke 9 százalékos mobilitását igazolja.

Első Freidorfi Takarékpénztár Rt. Az Első Freidorfi Takarékpénztár Részvénytársaság az elmúlt esztendőben, mely a takarékpénztár első üzleti éve volt, 1 millió lej alaptőke, 2 millió 933 ezer 19 lej 50 bani betétállomány, 202 ezer

889 lej hitel és 4 millió 250 ezer 426 lej kihelyezés mellett 246 ezer 302 lej bruttó jövedelemből 175 ezer 2 lej 86 bani tiszta nyereséget ért el. A február 19-én tartandó közgyűlés határozni fog az alaptőke felemeléséről.

Alaptőkét emel a lippai Kereskedelmi és Népbank Rt. A lippai Kereskedelmi és Népbank Részvénytársaság 1 millió lej alap- és 780 ezer 881 lej tartalékok mellett 582 ezer 781 lej tiszta nyereséget ért el. Betéti állománya 11 millió 535 ezer 327 lej volt. A piacot váltó ellenében 9 millió 910 ezer 794 lej, folyószámlára 3 millió 416 ezer 998 lej összegben almentálta. Az alaptőkéhez viszonyított 58 százalékos tisztanyereség, az ugyancsak 58 százalékos — 586 ezer 222 lejes összegű — pénztári készlet, valamint az ingatlanokban, értékpapírokban és felszerelésben mutatkozó körülbelül 200 százalékos túlduzzadság levezetésére az igazgatóság a február 19-i közgyűlésen újabb alaptőkeemelési indítványt terjeszt elő.

Kovacsier Ipar- und Kreditverein als Genossenschaft. A Kovacsier Takaré- és Hitelegyesület mint Szövetkezet 108 ezer 700 lej értékű részjeggyel 53 ezer 500 lej tiszta hasznót mutat ki elmúlt évi mérlegében. Betéti állománya 4 millió 175 ezer 933 lej 56 bani, váltótárcaja 5 millió 153 ezer 52 lej 75 bani volt. A mérlegben aktívumként kimutatott hadikölcsön tételét némiképpen ellensúlyozza a 46 leire leértékelt leltár. Kamatspannungja 4 százalékos.

Olvassa a

Lemul-t

Banca și Cassa de Economie Fuzionată S. A. Oradea

ACTIV Bilanțul General la 31 Decembrie 1927 PASIV

Numerar și valute ef. în Cassa — —	15,186.966	Capital Social — — — — —	15,600.000
Portofoliu de efecte comerciale — —	63,798.857	Capital cu drept de dividend pe 1928	15,000.000
Portofoliu spre încasare — — —	15,365.106	Rezerve *) — — — — —	6,400.000
Titluri propr. Băncii și participațiuni	7,787.239	Rezerve pentru creanțele dubioase	3,737.609
Debitori în Cont Curent { Bănci	37,827.424	Fond de Pensii **) — — — — —	1,963.067
{ Clienți	74,075.018	Dividende neridicate — — — — —	298.955
Imprumuturi hipotecare — — — — —	498,459	Efecte reescontate — — — — —	12,038.600
Imprumuturi hipotecare cu anuități	325,368	Correspondenți — — — — —	24,004.499
in Lei în Lstg 33900,4,6	2,678.000	Depuneri { în cont curent — — — — —	18,748.592
Imobile: Centrală și Suc, Marghita și	3	{ pe livrete — — — — —	94,046.822
Beius — — — — —	3	Imprumuuri hipotecare cedate — — — — —	322.798
Imobile de raport — — — — —	3,240.000	Imprumuturi hipotecare cu anuității	251.750
Inventarul Centralei și sucursalelor —	3	cedate în Lei în Lstg 3390,4,6	2,678.000
Titlurile fondului de pensii — — —	1,963.067	Cedenți încasate — — — — —	20,606.408
		Posturi transitorii — — — — —	2,432.755
		Beneficiul net:	
	222,746.510	Report din anul 1926 — — — — —	71.401
Conturi de ordin:		Beneficiul net pe anul 1927 — — — — —	5,145.254
Debitori prin acreditive — — — — —	709.050		222,746.510
Debitori prin avaluri — — — — —	4,834.591	Conturi de ordin:	
Titluri în depozit — — — — —	42,889.317	Creditori prin acreditive — — — — —	709.050
		Creditori prin avaluri — — — — —	4,834.591
		Deponenți de titluri — — — — —	42,889.317
	271,179.468	*) după repartizarea beneficiului pe 1927	
		**) după repartizarea beneficiului pe 1927	
			271,179.468

DEBIT Contul de profit și pierderi încheiat la 31 Decembrie 1927 CREDIT

Amortizări		Report din anul 1926 — — — — —	71,401
Rezerve pentru creanțe dubioase		Dobânzi, comisioane, schimb etc. — — — — —	12,500.370
minus încasări as. creanțelor am-	814,324	Venitul imobilelor — — — — —	1,824.506
ortizate	10		
Cheltuieli de Administrație			
Salarii, chirii, binefaceri			
impozite e.c. — — — — —	8,365,299		
Beneficiul net			
Report din 1926 — — — — —	71.401		
Beneficiul net pe 1927 — — — — —	5,145.254		
	14,395.278		14,395.278

pt. cassa:

Grosz Jenő
cassier prociust

Dr. Popper Ákos
director general

Ionel I. Seitan
locțiitorul dir. general

pt. contabilitate:

Kertész Márton
director

Direcțiunea.

Meghívó

a

A Temesvári Kereskedelmi Bank Rt-nak

1928. évi március hó 17-én d. e. fél 12 órakor az intézet üléstermében tartandó közgyűlésére

N a p i r e n d:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése, a zárszámadások előterjesztése és az erre vonatkozó határozathozatal.
2. Határozathozatal a nyereség felosztása és az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak adandó felmentvény tárgyában.
3. A felügyelőbizottság tiszteletdíjának megállapítása iránti indítvány és határozat.
4. Az igazgatóság megválasztása.
5. A felügyelőbizottság megválasztása.
6. Alapszabálymódosítás.

7. Esetleges alapszabályszerű indítványok a 25. §. értelmében.

Az igazgatóság.

Mindazon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 22. §-a értelmében részvényeiket a szelvényekkel együtt legkésőbb 1928. évi március hó 12-ig Temesvárott a Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságnál, Bukarestben a Banca Marmorosch, Blank & Co. S. A.-nál, letétbe helyezték. Minden 5 drb. részvény egy szavazatra jogosít.

VAGYON

Mérleg-számla 1927 december 31-én.

TEHER

Készpénz és idegen pénznemek —	50,831.936	96			Saját tőke:				
Avistakövetelések a Banca Naționala és más bankoknál — — — —	25,537.420	70	76,369,357	66	Részvénytőke — — — — —	50,000.000	—		
Tárcában lévő váltók:					Tartalékalap*) — — — — —	68,500.000	—		
Leszámitolt váltók — — — —	234,832,203	45			Kétes követelések tartalékalapja — Lei 6,483.000				
Ezekből visszleszámitolva a Banca Naționala által — — — —	28,333,312	—	206,498.891	45	Idei dotáció — Lei 3,517.000	10,000.000	—	127,500.000	—
Váltók külföldi értékben — — —			67,037.064	—	Szana Zsigmond jubileumi tisztviselői segélyalap — — — — —			1,000.000	—
Intézeti palota (Bánáti ház) — —			12,000.000	—	Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. és az érdekkörébe tartozó vállalatok alkalmazottainak nyugdíjgyűlése			2,928.460	—
Fióképületek és ingatlanok:			1,185.749	—	Betétek takarékkönyvecskékre és folyószámlára — — — — —			492,721.366	36
Lugoson, Resicán és Nagykomlóson					Hitelezők külföldi értékben — — —			66,800.682	—
Saját értékpapírok:					Rembours-hitelezők			3,768.800	—
Affiliációk és érdekkörünkbe tartozó ipari és kereskedelmi vállalatok részvényei — — — —			86,268,862	22	Szavatosságok — Lei 97,426.488				
Nyugdíj-gyűlést értékpapirjai — — —			2,284.000	—	Beszédvények — Lei 34,873.917'44				
Előleg értékpapírokra — — — —			10,710.225	28	Átmeneti tételek — — — — —			14,152.015	13
Érdekkörünkbe tartozó vállalatok tartozásai és egyéb fedezett folyószámlaadások			259,271.559	94	NYERESÉG:				
Állandó részesedések — — — —			10,600.000	—	Át hozat 1926. évről — — — —	2,545.660	61		
Rembours-adások — — — —			3,768.800	—	1927. évi tiszta nyereség — — —	23,577.526	45	26,123.187	06
Szavatosságok — Lei 97,426.488									
Beszédvények — Lei 34,873.917'44									
Leltár:									
Központban és a 11 fiókban együtt				1					
			735,994,510	55				735,994,510	55

*) Az igazgatóság javaslatának elfogadása eselén 71,000.000 lejre emelkedik.

KIADÁS

Eredmény-számla 1927 december 31-én

JÖVEDELEM

Tisztifizetések, utazási és üzleti költségek, nyomtatványok, irodabér, posta és távbeszélő — — — —			11,878.301	08	Nyereségát hozat 1926. évről — —			2,545.660	61
Tisztviselői nyugdíj és betegsegélyző hozzájárulás — — — —			225.827	68	Különbéle kamatjövedelmek — —			15,160.030	20
Adó és illetékek — — — —			3,349,112	25	Saját értékpapirjaink, részesedések és fiókjaink jövedelme — — — —			16,993.268	75
Tartalékolás kétes követelésekre (az adótörvény 32-ik b) §-a szerint —			3,517.000	—	Jutalékok és egyéb jövedelmek — —			10,394.468	51
Nyereség:									
Át hozat 1926. évről — — — —	2,545.660	61							
1927. évi tiszta nyereség — — — —	23,577.526	45	26,123.187	06					
			45,093.428	07				45,093.428	07

Timișoara, 1927 december hó 31-én

A z i g a z g a t ó s á g:

Blank s. k., alelnök
 Dr. Beniczky s. k. Dr. Coste s. k. Báró Csávossy s. k. Dr. Dragonescu s. k. Fleissig s. k. Frankl s. k.
 Hajts s. k. Kimmel s. k. Kun s. k. Mocsonyi s. k. Dr. Nicora s. k. Policrat s. k. Seulescu s. k.
 Soepkez s. k. Tabacovici s. k. Uhrmann s. k. Válcovici s. k. Vidrighin s. k. White s. k.

Megvizsgálta és helyesnek találta

a f e l ű g y e l ő b i z o t t s á g:

Deutsch s. k., elnök Bartos s. k. Bejan s. k. Bernstein s. k. Dr. Chicoș s. k. Craciun s. k.
 Dr. Györbiró s. k. Latter s. k. Mateiu s. k. Somló s. k.

Budapestre utazik?!

20% engedményt kap mint ezen lap előfizetője olcsó szobaárainkból, 10% engedményt kap olcsó éttermi árainkból. (Kitűnő házi konyha.) 5 pengőt megtakarít autótaxi költséget, mert gyalog átjöhét egy perc alatt a pályaudvarról. **OTTHON ERZI MAGÁT** jól fűtött szobáinkban. Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg. **Saját érdeke** ezen előny folytán, hogy o k v e t l e n ű l nálunk szálljon meg

GRAND HOTEL PARK

nagyszállóda BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10

A keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben!

Autólakkokat

Email fehér és színes lakkokat, minden ipari célra szükséges lakkokat és festékeket legjobban és legolcsóbban azonnal szállít

„L E D A” Rt. Lakkgár
Timișoara.

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A. Első Romániai Elektromosgyár Rt.

Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1.
(Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányu szerelési és
magasfeszültségű anyagok. Mű-
szerek: Hartmann & Braun.

Szénkefék: Sächsische D i n a-
mobürstenfabrik, Motorok
Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgőnyeim: RELAIS

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Dés, Dicső-
szentmárton, Gyulafehérvár
és Marosvásárhely.

Saját tőkéi 77 millió lei

Affiliált intézetei:

Tordaaranyos vármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsófehérmegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Sz.-Kereszturton, Szászrégenvidéki Takarékpénztár Rt. Szászrégenben és Népbank Rt. Bánffyahunyadon

Minden bankügyletet
legelőnyesebben vé-
gez. — Engedélyezett
raktárai a v a s u t
mellett!

Automobile

Accesorii
Cauciucuri

Auto-garage

Benzina, uleiuri.

C L U J,

Strada Regina Maria 16.
Strada Dorobanților No. 3.

Sucursala: T U R D A.

Fatma,

Arad, gyárt

mindennemű fehér és litografált bádogdobozokat, rézkillineset és ajtóci-
meket, különböző tömegeikkekét??!

KÉRJEN ÁRJEJYZÉKET.

FONDAT IN ANUL 1812

J. ȘI C. KIMMEL S. P. A.

TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:

TUICĂ, SLIVOVITZ ȘI COGNAC

Fabrică de licheruri
Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

Producerea lemnului
Industria lemnului
Comerțul lemnului

Despre toate fazele pieței Vă
informează precis și la timp

A fatermelés
A faipar
A fakereskedelem

minden fázisáról pontosan és
részletesen számol be a

„LEMNUL”
„HOLZZEITUNG”

singura revistă forestieră bilunară
din Ardeal care apare în româ-
nește, nemjeste și ungurește.
Toate evenimentele forestiere in-
terne și externe, situația pieței,
articole scrise de cei mai de
seamă specialisti, informațiuni
etc. etc.

Revisia fiind răspândită, rezul-
tatul anunțurilor este sigur.

Redacția și administrația:

TIMIȘOARA, Piața Libertății 3.

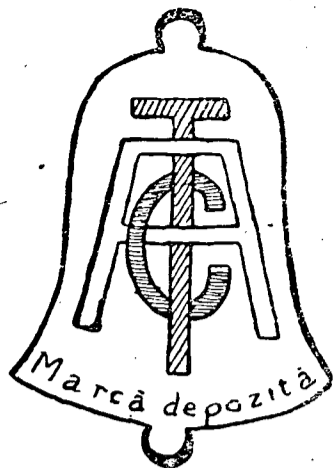
Red. din Cluj: — Kolozsvári szerkesztőség:

Cluj, Str. Minerva 7. Telefon: 4-44.

Erdély egyetlen román, német
és magyar nyelven kéthetenként
megjelenő szaklapja. A külföld
és belföld összes szakmai ese-
ményeiről, piaci helyzetéről és
friss, szakemberek által írt cik-
kekben és riportokban tájékoz-
tatja olvasó táborát.

A lap elterjedtsége biztosítja a
hirdetések eredményét.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

„TACĂMUL“
FABRICĂ DE OBIECTE DE ARGINT
CLUJ, STR. NICOLAE IORGA 11a.

FABRICĂ: Tacămuri, servicii de masă,
obiecte de lux, etc. — Numai pentru revân-
zatori. Telefon 492.
DAȚI ATENȚIE MARCEI FABRICEI ! !

**Industria Textilă
Arădană Soc. A.**

Telefon:
7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal
Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon:
7-58.

**Aradi Textilgyár
Részvénytársaság**

**Ardealul Economic
Erdélyi Közgazdaság**

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20'—
Szöveg között cm²-
ként — Lei 15'—
Többi hirdetési ol-
dalon — Lei 10'—
Egy garmond sor Lei 80'—

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA, COMERT ȘI INDUSTRIE

Capital și Rezerve
Lei 62,100.000

Sediul Social: Satu-Mare

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAI.

Afiliațiuni:

„UNIO“, Fabrica de vagoane S. A. SATU MARE.
Soc. Anonimă Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare.

Fondată la anul 1887.

Fondată la anul 1887.

VICTORIA

Institut de Credit și Economii S. A. Arad

Sucursale:

Chișineu-Criș, Șiria, Ineu,
Radna, Rovine. Bu eni și
Aradul-Nou.

Agenții:

Săvârșin și Grănicerii

Capital și Fonduri proprii
Lei 50,000.000

Resurse Lei 500,000.000

Să ocupă cu toate afacerile bancare Are
legătură cu toate băncile din țară și cores-
pondenți în toate centrele mari ale lumii
Bancă autorizată pt. operațiuni de devize

Intreprindere proprie:

„NORA“

Fabrică de măști și perii în Arad

Schwäbische Zentralbank
Aktiengesellschaft, Temesvár

Tel.-Adr.: Schwabenbank. Gegründet 1895. Tel.-Adr.: Schwabenbank
Telef.: Bankabteilung 4, 255, 972. Devisenabteilung 1116, 1117, 1894, 1895

Aktienkapital Lei 20,000.000
Reservefond Lei 20,000.000
Spareinlagen ca Lei 375,000.000

Zentrale: Timisoara-Cetate, Piața Unirei (Domplatz, No. 9).
Wechselstube: Timisoara-Cetate, Str. Lonovics 1 (bischöfl. Palais).
Filialkassa: Timisoara-Josefin, Bul. Berthelot (Kossuthplatz) No. 9.
Timisoara-Fabrica, Piața Traian (Kossuthplatz) No. 3.

Filialen:

Alexanderhausen, Billed, Buziasch, Grosssanktnikolaus, Grosska-
roly, Hassfeld, Karansebesch, Lenauheim, Liebling, Lugosch,
Neupetsch, Neusankpeter, Perjamosch, Semlek, Tschanad, Tschene,
Vinga, Warjasch.

Exposituren:

Albrechtsflor, Altbeschenowa, Gertianosch, Grossjetscha, Johan-
nisfeld, Knez, Keglevich, Neusiedl, Ostern, Gross-Scham, Hodoni.
Günstige Verzinsung von Spareinlagen, kulante Durchführung aller
Bankgeschäfte, Kauf- u. Verkauf von Valuten u. Devisen Ausstellung
von Zollschechs.

Maschinenabteilung: Temesvár-Josefstadt Herrengasse (Str. I. C.
Bratianu) No. 1. —:—: Telephon 23-52.

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.
Fiókintézet: Dej-Dés, Jibou Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkési **30** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.